

V ČÍSLE: ● Hovoríme s T. Kováčom ● Koncerty v Mirbachovom paláci ● Koncertné cykly v Bardejove ● Storočnica F. Dostalika ● Talianka v Alžíri na brnenskej scéne ● Elly Ameling vo Viedni ● Jubilanti ● Informácie z domova a zo zahraničia ● Servis.HŽ

Hudobný život '96

ROČNÍK XXVIII.

4 Sk

6. 3. 1996

5

Donáška do domu?

Čím bližšie sme k novému storočiu, o to častejšie sme svedkami prevratných technických vymožeností, ktoré už nie sú iba výsadou samotnej technickej revolúcie, ale stávajú sa aj podmienujúcim faktorom pre existenciu kultúry a najmä umenia, nehovoriac o transformačných požiadavkách na kvalitu a informačnú pohotovosť v komunikácii s percipientom. Už dávno ľudstvo túžilo, aby si umelecké dielo či výkon mohlo vypočuť doma a kedykoľvek. Prvý krok k tomu urobil v roku 1877 básnik a chemik Charles Cros, keď zostrojil prístroj na záznam zvuku tzv. paléophone, ktorý sa však neosvedčil. Historickým vynálezom sa stal prístroj na zaznamenávanie a reprodukovanie zvuku - fonograf, ktorý v tom istom roku zostrojil Thomas Alva Edison. Potom to už išlo priam revolučnými krokmi: v roku 1927 uviedli prvý zvukový film, v roku 1931 RCA priniesla gramofónovú platňu s 33 a pol obrátkami, v roku 1959 prišiel stereo záznam, 1969 kvadro-systém, 1977 digitálny záznam a v roku 1981 CD nosič, ktorý, zdá sa, definitívne urobil čiaru medzi minulosťou a budúcnosťou.

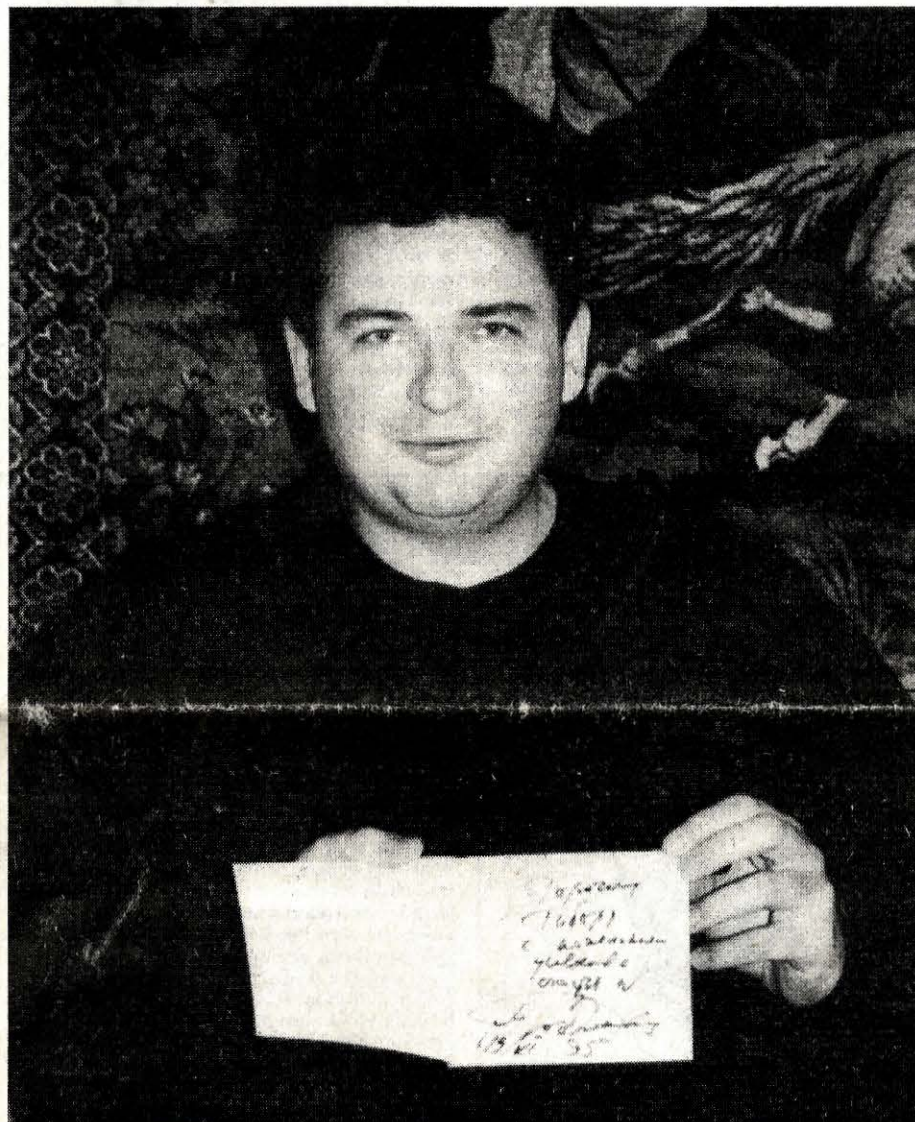
CD nosiče nám dnes stoja k dispozícii nielen s novým, ale aj historickým repertoárom. Navyše, vývoj ide stále dopredu, smeruje k ďalšiemu zdokonaľovaniu a skvalitňovaniu sprostredkovaného zvukového záznamu a dnes stojíme zoči-voči počítačovej technike, ktorej možnosti aj v „koprodukcii“ s hudbou sa ukazujú ako nekonečné. Pred tromi rokmi som sa na frankfurtskom hudobnom veľtrhu presvedčil o možnostiach audio-techniky, o možnosti komponovania cez počítač, poskytovania rôznych informácií súvisiacich nielen s tvorbou, ale aj s jej interpretáciou pomocou svetla, farieb, priestoru či grafického záznamu.

Nový pokrok priniesol systém Internetu, ktorý podľa najčerstvejších informácií sa začal používať aj u nás, vďaka projektu Ústavu automatizácie a komunikácie Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Ide o tzv. Audiobox, čo je vlastne zvuková databáza slovenských a svetových hudobných vydavateľstiev, ktorú prostredníctvom uzla počítačovej siete SANET (slovenská časť Internetu) v Banskej Bystrici nedávno sprístupnili aj užívateľom najväčšej svetovej počítačovej siete Internet. Tento systém umožňuje abonentovi Internetu prezerať si zo svojho stola zoznam skladieb vydaných na CD nosičoch, preniesť prvú minútu z vybranej nahrávky do vlastného počítača a vypočuť si ju. A v dohľadnej budúcnosti aj si ju cez počítač objednať.

V súčasnej počítačovej fáze sa do Audioboxu zapojilo 15 hudobných vydavateľstiev a počíta sa s ďalšími. V priebehu prvých dní fungovania Audioboxu využívali jeho prednosti a pohotovosť záujemcovia z celého sveta. Najväčší záujem údajne bol o Allegro z Vivaldiho Štvoro ročných období z produkcie Supraphonu. Z populárnej hudby to bol album Space skupiny Maquar z produkcie BMG Ariola. Tento systém zrejme v najbližšom období bude tvrdým konkurentom klasického pulťového predaja (a dúfajme, že prídu takto na rad aj knihy, noty, odborné časopisy a podobné komodity), kde sa - česť výnimkám - často stretávame s neochotou, nezáujmom, no hlavne neprofesionálnosťou. V našich podmienkach je však možné aj to, že sa nájdú „minútovi špekulanti“, alebo aj takí, ktorí prostredníctvom tejto internacionálnej siete budú sledovať svoje úzko osobné ciele. Verím však, že technický pokrok časom vylúči aj tieto možnosti. A hoci možnosti vedy a techniky sú neobmedzené, dielo tvorcu - jedinca, no najmä „božskú iskru“ jeho myšlienky, žiaden stroj sám o sebe nikdy nenahradí.

MARIÁN JURÍK

Naše stretnutie by sa mohlo označiť ako zhoda okolností. Najprv som sa s hrou Tibora Kováča stretol na koncerte, ktorý pri príležitosti päťdesiateho výročia pedagogickej činnosti prof. Albína Vrtela poriadalo bratislavské konzervatórium, kde ma jeho niekdajší žiak fascinoval interpretáciou slávnej Paganiniho skladby *Nel cor piu non mi sento*. Potom si s Tiborom Kováčom „pohovorila“ naša televízia a napokon prišiel na rad aj náš časopis. Stretnutie s Tiborom Kováčom, v útulnom rodinnom prostredí jeho matky v petržalskom byte, kam sa rád vracia, vytvorí adekvátny priestor pre rozhovor na najrozmanitejšie otázky z doterajšej pozoruhodnej umeleckej kariéry tohto nášho mladého umelca, ktorý sa vďaka svojej húževnatej a cieľavedomej práci vypracoval na post, kde umenie nie je len dobre ocenenou formou existencie, ale aj miestom posvätnéj a oddanej služby najvyšším metám umenia.

Tibor Kováč s vysokým ocenením od Mstislava Rostropoviča.

Snímka M. Jurík

T. Kováč: Byť huslistom, to je nekonečná cesta...

Medzi prvými hráčmi Viedenských filharmonikov

♦ Meno Kováčovcov je u nás veľmi rozšírené, preto hneď na začiatku nášho rozhovoru si povedzme, či máte niečo spoločné s najznámejšími Kováčovcami?

- Ani so slávnymi, ani menej slávnymi Kováčovcami nie som v žiadnom príbuzenskom pomere. Moji rodičia boli profesionálnymi hudobníkmi, zamestnanými pri Slovkoncerte. Môj otec bol cimbalistom a hrával s významnými predstaviteľmi slovenskej ľudovej hudby. Mama bola speváčkou, avšak keď sme s mojou sestrou prišli na svet, obetovala svoju kariéru a venovala sa rodine. Mal som to šťastie, že môj vzťah k hudbe bol od malička profesionálne podporovaný a rozvíjaný.

♦ Venujeme sa teda vašim umeleckým začiatkom. Aké boli?

- Na husliach som síce začal hrať už ako trojročný, avšak v tom čase som ako každé dieťa pripisoval dôležitosť iným činnostiam, ako cvičeniu na husliach. K husľovej hre som začal zodpovednejšie pristupovať až neskôr. Ako dvanásťročného ma počul hrať priateľ môjho otca, ktorý bol violončelistom v Slovenskej filharmónii. Povedal, že by som mal zahráť prof. A. Vrtelovi, pretože on je jediný, ktorý môže správnym smerom rozvinúť môj talent. A tak som dva roky ešte pred štúdiom na konzervatóriu súkromne študoval u prof. Vrtela, ktorý ma postupne zasnáoval do tajomstiev husľovej hry. Vyučovacie hodiny boli neohraničené a trvali dovtedy, až kým som sám neprišiel na chuť tvrdej práci. Keď som si niekedy s neja-

kou frázou nevedel dať rady, namiesto vedec-kých úvah mi poradil, aby som si vypočul spev mojej mamy a usiloval sa jej spev čo najvernejšie napodobniť na husliach. Prof. Vrtelovi však najviac vďačím za to, že ma naučil vytvoriť si systém cvičenia, čo najlepšie si rozdeliť čas a čo je hlavné, presvedčil ma, že všetko sa dá nacvičiť, keď má človek nadanie a trpezlivosť. Potom už prichádzal jeden úspech za druhým. Ako žiak druhého ročníka som súťažil vo vyššej kategórii s absolventami na konzervatóriálnej súťaži a vyhral som 1. cenu. O dva roky neskôr som získal 1. cenu na celoštátnej súťaži o Cenu Beethovenovho Hradca (1985), kde som súťažil v najvyššej kategórii (do 30 rokov) už s vysokoškolsákmi. Tu som získal aj cenu za najlepšiu interpretáciu súčasnej skladby, ktorou bola Poème macabre od Eugena Suchofa. Mimochodom, túto skladbu som hral aj v televíznej relácii Hudba z respíria. Po odvysielaní mi majster Suchofa poslal písomné poďakovanie s gratuláciou. S orchestrom som sólisticky po prvý raz vystúpil ako šestnásťročný a potom už nasledoval celý rad podobných vystúpení. Na mojom absolventskom koncerte som hral Paganiniho husľový koncert D dur č. 1, ktorý celý, v bývalom Československu, naposledy hral Váša Příhoda a zo slovenských huslistov ešte nikto. Pre dokreslenie tohto môjho študijného obdobia, rád si spomínam na gala-koncert Beethovenovej súťaže v Ostrave, kde som s tamojšou Janáčkovou filharmóniou hral Beethovenov husľový koncert D dur a taktiež

si rád spomínam na vystúpenie v rámci BHS '87, kde som so Slovenskou filharmóniou hral Prokofievov husľový koncert č. 2 g mol.

♦ To sú však už chvíle, na ktoré sa naša hudobná verejnosť pamätá, a ktoré znamenávali aj náš časopis, ktorého, ako sa pán Kováč priznáva, bol - a dúfajme, že aj bude - pravidelným čitateľom. I napriek zreteľným úspechom Tibora Kováča sa s dosiahnutými výsledkami neuspokojil a jeho túžba po dokonalosti musela prekonať ešte veľké pracovné a študijné vypätie...

- Samozrejme, že už v čase absolvovania konzervatória som sa pripravoval na vysokoškolské štúdium. Urobil som prijímacie skúšky naraz na tri vysoké školy: v Londýne, Viedni a Prahe. Nakoľko naše vtedajšie socialistické ministerstvo školstva mi zahraničné štúdium neumožnilo, i napriek tomu, že som mal v zahraničí zabezpečené aj stipendium, začal som študovať na AMU v Prahe u prof. Antonína Moravca. Veľmi rád spomínam na tieto chvíle, pretože jeho hodiny mi po umeleckej stránke nahrádzali to, čo mi chýbalo na hodinách marx-leninizmu, telocviku a na iných nezaujímavých predmetoch. Prof. Moravec bol nielen umelecky na vysokej úrovni, ale ma „podržal“ aj ľudsky, pretože jeho zásluhou som tú „doložku“ na vycestovanie dostal z českého ministerstva. A tak som sa v Prahe zdržal iba jeden

(Pokračovanie na str. 3)

JUBILANTKA MÁRIA TURŇOVÁ

Významná slovenská operná speváčka, jeden z mála vzácných koloratúrnych sopránov, obdarený preteplným výrazom s charakteristickou slzou a jemným vibrátom „prekračuje Rubikon“. Pôvodne ju Mária Smutná-Vlková na bratislavskom konzervatóriu viedla ako mladodramatický soprán, až Anna Hrušková na VSMU objavila v nej dispozície pre koloratúru. Maja Turňová štúdium absolvovala postavou Violetty v Traviate, ktorou si podmanila i obecenstvo vo svojom prvom pôsobisku v Ostrave. V tom čase sa stala nositeľkou niekoľkých laureátstiev - Dvořákovskej súťaže v Karlových Varoch, súťaže M. Schneidra-Trnavského, Medzinárodnej súťaže Pražská jar a päť rokov ako stály hosť spievala v opere v Prahe, najmä Violettu, Karolinu, Gildu a obdivovanú i ocenenú Constanzu v Únose zo seriálu, ktorá sa považovala za vrchol jej speváckeho umenia. Vedenie ostravskej opery vytváralo M. Turňovej výborné umelecké podmienky, „šili“ na ňu repertoár, preto aj keď urobila konkurz do drážďanskej opery, rozmyslela si to. Po naplnení ôsmich úspešných sezón, obľúbená hviezda ostravskej opery spievala konkurzné Violetty a Musetu v predstaveniach s Petrom Dvorským v Bratislave. Uspela. Vrátila sa v roku 1980 ako skúsená mladá umelkyňa s už vybudovaným operetným repertoárom. Čakal ju tu nový boj o svojho diváka, o presadenie sa, skrátka, doteraz pätnásť rokov tvrdej, ale krásnej práce.

K prvým úlohám Márie Turňovej v Bratislave patrila Masseneta Manon i Zuzanka, Zerlina, Norina, Adina, atď a vstúpila do inscenácie Lucia di Lammermoore, v ktorej zažila svoje najväčšie úspechy, nielen doma, ale aj v sofijskej opere, s Luciou hostovala štyri roky v Lipsku a v superlatívoch o nej písali kritici v španielskej Zaragoze i v Zürichu a porovnávali ju so svetoznámymi speváckymi hviezdami. Mária Turňová sa venuje aj koncertnému spievaniu a vo svojom opernom repertoári má okolo tridsať postáv. O. i. bola aj vynikajúcou Gildou, ktorú našťudovala i pre operu v Drážďanoch a jej muzikalita sa naplno prejavila, keď exelovala bravúrne zvládnutými náročnými koloratúrnymi trilkami v titulnej postave Stravinského Slávika. Rada spievala aj

svoje súčasné role, napr. v opere Don Quichotte alebo v najnovšej rozprávke pre deti v Trojuží. Blízke sú jej však najmä osudové postavy; ku nim priradila i svoju nádhernú Paminu smerujúcu ňou už k lyrickému sopranovému odboru. Preto ani nebanuje za Rosinou, ktorú opera SND teraz uvádza v pôvodnej mezzosopranovej verzii tejto postavy a M. Turňová si v Barbierovi pre zmenu zaspievala Marcelinu v obrátenej tesiture. Ako sa sama umelkyňa vyznáva, za svoje doterajšie naplnené sny vďačí najmä divadlu, svojmu obecenstvu i rodinnému prostrediu, že jej dovolili naplno tieto sny realizovať. Uvedené zázemie považuje za pevný základ pre pokračovanie vo svojej umeleckej práci...

ALIA CHRISTA VARKONDOVÁ

PROF. PAULA POKOJNÁ - 90-ROČNÁ

Vo februári tohto roku sa Paula Pokojná, dlhoročná profesorka na Konzervatóriu v Bratislave, dožila významného životného jubilea. Jej cesta k vysoko špecializovanej profesionálnej výučbe klavíra nebola priamočiara. S významným maturovaním na Štátnom učiteľskom ústave v Bratislave. Po jeho absolvovaní pôsobila ako učiteľka na literárnych školách v Bratislave a blízkom okolí. Popri zamestnaní študovala na Hudobnej a dramatickej akadémii v Bratislave klavír u prof. Ernesta Križana. Štúdium zavŕšila predvedením Sonáty G dur op. 37 P. I. Čajkovského na verejnom koncerte v Redute. V rokoch II. svetovej vojny bola kvôli pôvodu,

spolu s manželom (tiež učiteľom) prepustená zo štátnych služieb. V roku 1946 nastúpila na Konzervatórium v Bratislave vyučovať hru na klavíri. Neskôr študovala v Prahe u Ilony Štěpánovej-Kurzovej, kde sa podrobne oboznámila s na tie časy progresívnou tzv. Kurzovou metódou klavírnej hry. V ďalších rokoch dostáva možnosť vyučovať klavír ako hlavný predmet. Stáva sa zástupkyňou, neskôr vedúcou klavírneho oddelenia na Konzervatóriu v Bratislave. Bola typom prísneho a náročného pedagóga. V jej triede študent vždy vedel na čom je, ako pracovať, ako sa mu darilo na skúškach a koncertoch. Neváhala známkovať aj o dva stupne nižšie, než jej „mäkkí“ kolegovia. Neprepožičiavala sa k lacným a rýchlym úspechom, ale vždy hľadala na svojho žiaka v perspektíve šesťročného vývojového cyklu. V prvom a druhom ročníku nazerala na žiaka ako na učňa, ktorý musí „naslepo“ plniť príkazy v hre i cvičení. Nútila hrať Štěpánovej „prstovky“, veľa etud a polyfónie. Ale v treťom ročníku sa zo študenta stal akoby mladší kolega, ktorý nemá ešte dostatok vedomostí a skúseností, ale má možnosť byť osobnosťou. Všetomžne akceptovala interpretačný vývoj každej jednotlivce skladby. Známe boli jej triedne prehrávky, kde všetci jej študenti museli predviesť svoj program. Na záver verejne určila kvalitatívne poradie prehrávaných výkonov. Že víťaz nemusel byť v šiestom ročníku a ani niekedy nebol, len podčiarkuje jej nevšednú objektivitu. Vážená pani profesorka! Pre nás ste vzorom v náročnosti, húževnatosti a v tolerancii. V mene našich študentov, kolegov a riaditeľstva Konzervatória v Bratislave vám želáme šťastie, zdravie a spokojnosť!

TIBOR GHILLÁNY

Ocenenie Pošol Slovenska, ktoré na základe čitateľskej ankety každoročne udeľuje denník Slovenská republika, získal tento rok aj súbor Opery SND a huslista Ján BERKY MRENICA. Na slávnostnom odovzdávaní sa zúčastnil minister kultúry SR Ivan Hudec a ďalšie popredné osobnosti nášho verejného života. Na snímke si ocenenie a symbolický zvonec za súbor Opery SND preberá jej umelecký šéf Juraj Hrubant.

Súťaž L. Popp pripravená...

V dňoch 17.-23. 3. 1996 sa uskutoční medzinárodná spevácka súťaž Hommage à Lucia Popp. Iniciátormi súťaže boli viaceré osobnosti a inštitúcie (prof. I. Marcinger, P. Dvorský, doc. J. Hrubant, prof. F. Klinda, K. Kopernický, prof. E. Blahová, prof. I. Parík). Súťaž sa koná pod záštitou Ivana Gašparoviča, predsedu Národnej rady Slovenskej republiky s podporou MK SR, MŠ SR, Magistrátu hlavného mesta Bratislavy. Prezidentom súťaže je Peter Dvorský. Do súťaže sa prihlásilo 67 účastníkov (8 zo Slovenska) z dvadsiatich krajín (Slovenská republika, Česká republika, Rakúsko, Nemecko, Poľsko, Maďarsko, Rusko, Ukrajina, Litva, Taliansko, Anglicko, Fínsko, Holandsko, Japonsko, Južná Kórea, Španielsko, Grécko, Tchaj-wan, Kolumbia, Kanada). Slávnostné otvorenie súťaže spojené s predstavením poroty v zložení: Peter Dvorský, Eva Blahová, Juraj Hrubant (SR), Rudolf Berger (Rakúsko), András Kürthy (Maďarsko), Brigita Šulcová (ČR), Gundula Janowitz (Nemecko), Kerstin Meyer (Švédsko), Ermano Sens-Grozholtz (Nemecko) sa uskutoční 17. 3. 1996 o 14.30 h v Divadle VSMU v Redute. Súťaž bude prebiehať v Zrkadlovej sieni Primaciálneho, paláca. Prvé kolo bude v dňoch 18. a 19. marca od 10.00 h, druhé kolo v dňoch 20. a 21. marca, v treťom kole (22. marca) bude súťažiacich sprevádzať Cappella Istropolitana s dirigentom Mariom Košíkom. Súťaž je verejná a vstup je voľný. Záverečný koncert laureátov s vyhlásením výsledkov sa uskutoční 23. marca o 18.00 h v Koncertnej sieni Slovenskej filharmónie. Laureáti budú účinkovať s Komorným orchestrom mesta

Bratislavy Cappellou Istropolitanou pod taktovkou Michaela Halasza. (Predpredaj vstupeniek je v pokladnici Slovenskej filharmónie Po-Pi od 13.00 do 17.00 h a hodiť pred koncertom.)

Okrem hlavných cien (prvá 60 000 Sk, druhá 40 000 Sk, tretia 20 000 Sk) sú pripravené mimoriadne ceny: Cena Opery SND (vystúpenie v Opere SND v sezóne 1996/97); Cena Slovkoncertu (vystúpenie na BHS 1997); Cena Slovenskej filharmónie (vystúpenie na koncerte v sezóne 1996/97); Cena Cappelly Istropolitany (vystúpenie v rámci koncertného cyklu v Bratislave v sezóne 1996/97); cena SHF (10 000 Sk) pre najlepšieho slovenského účastníka súťaže; Cena Leopolda Danihelsa (za najlepšiu interpretáciu slovenskej vokálnej skladby - 2 000 USD); Cena Mozart Akademie (štipendium vo výške 12 000 USD pre dvoch účastníkov). Komorný orchestrom mesta Bratislavy s dirigentom Rolfom Beckom, zborom Süddeutsches Volkensensemble a sólistami Sylviou Greenberg (soprán), Carmen Anhorn (mezzosoprán), Štefanom Margitom (tenor), Petrom Mikulášom (bas) uskutočnia 16. marca o 18.00 h a 17. marca o 16.00 h koncerty v Koncertnej sieni Slovenskej filharmónie na počesť Lucie Popp Hommage à Lucia Popp. 16. marca 1996 o 18.00 h zaznie dielo W. A. Mozarta Thomas, kráľ egyptský KV 345 a Davide penitente KV 469; dňa 17. marca 1996 o 16.00 h. Murárska smútočná hudba KV 479 a Rekviem d. mol KV 626. Predpredaj vstupeniek je v pokladnici SF Po-Pia od 13.00 do 17.00 h.

T. OKAPCOVÁ

Zmena na poste podpredsedu SHÚ

Rada Slovenskej hudobnej únie na svojom rokovaní dňa 23. 2. 1996 po abdikácii Mariána Lapšanského z funkcie podpredsedu Rady SHÚ, zvolila za nového podpredsedu do nasledujúceho IV. valného zhromaždenia Slovenskej hudobnej únie - v decembri 1996, PhDr. Miloslava Blahynku.

Za Svetozárom Stračinom

V ruchu všedných dní odišiel spomedzi nás nepozorovane, v tichosti a nečakane hudobný skladateľ Svetozár Stračina. Človek, umelec, ktorý bol denne-denne hudbou medzi nami, takmer neustále s ľuďmi spáty. A predsa odišiel tak, že nezostal čas ani na stisk ruky, na rozlúčku, aspoň v pohľade.

Narodil sa 3. 12. 1940 v Turčianskom Sv. Martine. Otec písmomaliar, matka krajčíarka, zomrela pri jeho pôrode. Vychovávala ho stará matka s dvoma sestrami v rodine otca v Banskej Bystrici. Tam absolvoval i Hudobnú školu v hre na klavíri. Na Konzervatóriu v Bratislave študoval hru na harmonike u prof. J. Ondruša a kompozíciu u prof. M. Kořínka. Hudobné vzdelanie zavŕšil na FFUK - odbor hudobné vedy v r. 1960-1965. Už počas študentských rokov inklinoval ku kompozícii. Začal komponovať scénické hudby k hrám pre Divadlo poézie, Divadlo pantomím, Novú scénu, SND. Do Lúčnice ho priťahoval choreograf Štefan Nosál. Po dôkladnom vniknutí do hudobného folklóru, najmä cestami do terénu na výskumy, spoznávaním regionálnych i lokálnych zvláštností, pustil sa do komponovania skladieb pre toto teleso. Čoskoro jeho skladby dominovali v programoch Lúčnice a po spolupráci s choreografom Jurajom Kubánkom i v SLUK-u. Pre tieto reprezentačné umelecké telesá vytvoril viac ako 120 skladieb, zložil hudbu i k mnohým pásmam a celovečerným programom (To je Lúčnica, Vitaj, naša jar a ďalšie). Podstatná časť jeho kompozičnej práce sa viaže k slovenským filmom. Dôkazom jeho osobitej a úspešnej filmovej tvorby je dlhodobá spolupráca s poprednými filmovými režisérmi A. Lettrichom, J. Medvedom, V. Kubenkom, S. Uherom, M. Hollým, M. Ľapákom a M. Slivkom. Veľkým prínosom sú Stračinove kompozície pre rozhlas. Najmä tie, ktoré realizoval v rámci medzinárodnej rozhlasovej súťaže PRIX DE MUSIQUE FILMORIQUE DE RADIO BRATISLAVA. Celý rad rýchlo skladiel patri medzi najúspešnejšie rozhlasové skladby a Stračina medzi najvyššie ocenených skladateľov na tejto súťaži.

V posledných rokoch sa vrátil k tvorbe pre divadlá. Pre Divadlo A. Bagara v Nitre skomponoval hudbu k muzikálu *Pacho sa vracia*, pre Pantomímu M. Sládka hudbu k hre *Dar*, pre Tanečné štúdio divadla Alexandra Duchnoviča v Prešove hudbu k programom *Cesty životom* a *Zvábený zemou*. Hudbu k novému programu SLUK-u už nedopísal. Zaspal na večnosť nad nedopísanou partitúrou. Svetozár Stračina zostal po celý čas verný folklórnemu žánru, jemu sa z duše vyznával, preň žil a tvoril. Nemohol chýbať na hudobno-folklórnych podujatiach, folklórnych festivaloch vo Východnej, v Detve aj inde, na prehliadkach i súťažiach... Od r. 1990 bol predsedom Spolku hudobného folklóru pri Slovenskej hudobnej únii i členom Rady SHÚ. Významnou mierou sa podieľal na kultúrno-spoločenskom dianí, v splesti organizačných a spoločenských premien. Získal si priazeň v širokom okruhu svojich spolupracovníkov, umelcov.

Odišiel spomedzi nás človek, skladateľ, ktorý svojou tvorbou výrazným vkladom prispel do slovenskej hudobnej pokladnice a hlavne cez film, rozhlas a reprezentačné folklórne umelecké telesá reprezentoval a kliesnil cestu slovenskej hudbe i v medzinárodnom kontexte. Česť jeho pamiatke!

ONDREJ DEMO

Prof. Mária Horáčková, bývalá pedagogička klavírnej hry na bratislavskom konzervatóriu zomrela 22. januára t. r. v Prahe vo veku nedožitých 93 rokov. Rodáčka z Liptovského Mikuláša patrila medzi prvých slovenských študentov pražského konzervatória, ktoré absolvovala koncertom s Pražským filharmóniou. Po absolvovaní Majstrovského školy učila niekoľko rokov na Hudobnej a dramatickej akadémii (dnešnom konzervatóriu) v Bratislave a často aj samostatne koncertovala. Neskôr sa za manželom presťahovala do Prahy, kde vyučovala na pražskom konzervatóriu i súkromne.

T. Kováč: Byť huslistom, to je nekonečná cesta...

Medzi prvými hráčmi Viedenských filharmonikov

(Pokračovanie zo str. 1)

semester a hneď som začal študovať na Hochschule für Musik und darstellende Kunst vo Viedni v triede prof. Michaela Frischenschlagersa. Jedným z mojich prvých viedenských úspechov bol tzv. „zlatoplátový“ koncert v Brahmsovej sieni Musikvereinu. Dostalo sa mi dokonca cti mať plagát hneď vedľa plagátov L. Bernsteina, H. v. Karajana a Viedenských filharmonikov. Bola to pre mňa veľká česť a musím povedať, že koncert mal u viedenského publika obrovský ohlas.

♦ Interpret sa však neformuje len štúdiom, ale musí si vyskúšať svoje všestranné dispozície aj v súťaži s inými talentami. Ako to bolo u vás?

- Dovolím si spomenúť napríklad víťazstvo na medzinárodnej súťaži Michelangela Abbada (otec Claudia Abbada bol významným huslistom a pôsobil ako riaditeľ Rossiniho konzervatória v Pesare - Pozn.: -mj-) v talianskom meste Sondrio v roku 1989, alebo čestné uznanie na medzinárodnej súťaži Josepha Joachima v rakúskom meste Eisenstadt v roku 1991. Absolvoval som tiež majstrovské kurzy u svetoznámych pedagógov ako sú Zachar Bron a Igor Oistrach. Všetko si, samozrejme, vyžaduje prípravu a koncentráciu, no pre mňa najväčšou súťažou bola chvíľa, keď Viedenski filharmonikovia vypísali konkurz na stále miesto. Bolo to krátko po ukončení viedenského štúdia. Na konkurz sa prihlásilo 70 huslistov z celého sveta, na konkurz bolo pozvaných 30 a ja ako jediný som dostal toto miesto.

♦ Znie to priam ako napínava detektívka. Prezraďte nám, ako vyzerá takýto konkurz...

- Takýto konkurz trvá celý deň. Zatiaľ čo na súťažiach majú kandidáti možnosť zahráť skladbu až do konca a môžu vo veľkých plachách demonštrovať spektrum svojich schopností, na konkurze do takéhoto orchestra, kde sa vyžaduje ovládanie veľmi rozsiahleho repertoáru, môžu sa hrať iba krátke úseky jednotlivých skladieb, ktoré sú účastníkom oznámené až bezprostredne pred začiatkom jednotlivých kôl. A tak vlastne, kandidát musí za niekoľko minút dokázať, že je tým najlepším. A tak som sa 1. apríla 1992 stal riadnym členom Viedenských filharmonikov.

Diplom o víťazstve na súťaži M. Abbada.

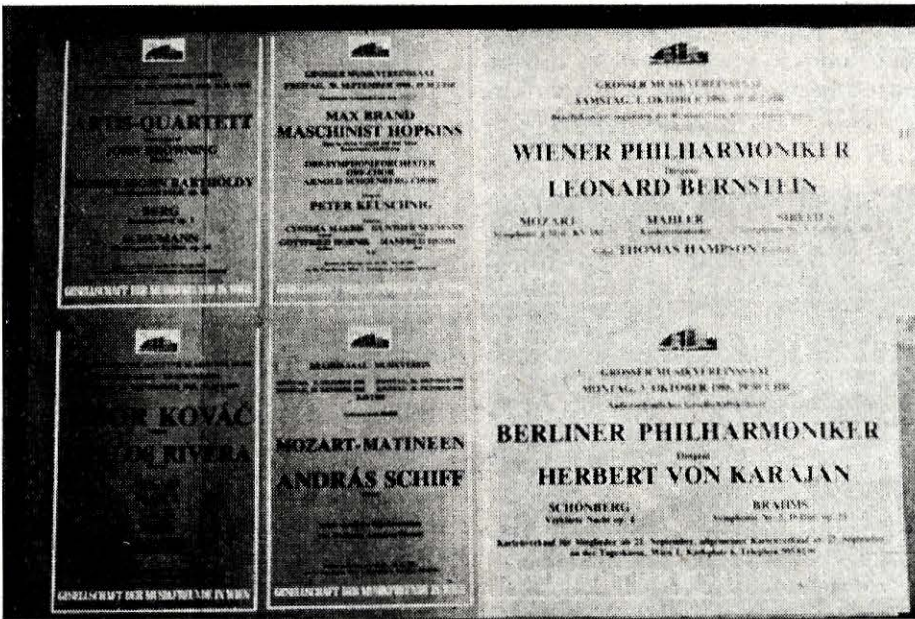
ských filharmonikov. Za svoj najväčší úspech pokladám to, že som sa za pomerne krátky čas troch rokov dostal medzi prvých hráčov tohto orchestra a stal som sa „Vorgeigerom“ (vedúcim skupiny druhých huslí).

♦ Z literatúry vieme, že u popredných svetových orchestrov prví hráči všetkých skupín sú nielen elitou, ale aj „vodcami“ skupiny, že sa od nich vyžaduje aj náročná sólistická erudícia, zodpovednosť a autorita v orchestri.

- Áno, je to naozaj tak, že všetci prví hráči nášho orchestra sú súčasne aj vynikajúcimi komornými hráčmi a sólistami. Možno povedať, že spolu s koncertným majstrom orchestra, sólovým violistom a violončelistom, tvoria akýsi druh sláčikového kvarteta, v rámci ktorého spájame sólistický prejav, s radosťou zo spoločného muzikovania. Práve jednou zo „špeciálností“ Viedenských filharmonikov je absolútna súhra, ktorá spočíva nielen v tom, že sa jednotliví hráči poznajú aj z rôznych komorných formácií tohto orchestra, ale aj v tom, že všetci sledujú prácu nielen dirigentov, sólistov a celého orchestra, ale predovšetkým vedúcich jednotlivých skupín, registrujú každý čo i najmenší odtieň a tak všetci hrajú v dokonalom súlade. To, samozrejme, zvyšuje pocit zodpovednosti prvých hráčov. Veď celá skupina fantastických muzikantov, z ktorých väčšina má za sebou niekoľko legendárnych koncertov a spoluprácu s najväčšími osobnosťami interpretačného umenia, sústreďuje svoju pozornosť v prvom rade na nich. Je to zodpovedná a veľmi exponovaná práca, najmä počas nahrávok pre najväčšie gramofónové firmy, kedy v spolupráci s dirigentami ako sú napr. C.

Kleiber, L. Maazel, C. Abbado, R. Mutti či Z. Mehta a pod. vždy musíme podať perfektný výkon, pretože tento sa v tej chvíli stáva kusom histórie a súčasne merítkom kvality pre ostatné svetové orchestre. Súčasťou tejto vypätej a tvrdej práce, je však mnoho milých a neopakovateľných zážitkov.

♦ Spomeňte niektorý...

Zlatý plagát, viedenská tradícia, ktorou sa vyjadrujú pocity.

Snímky M. Jurík

- Napríklad nedávno sme hrali operu Carmen, ktorú dirigoval Plácido Domingo. Na konci prvého dejstva mám veľké sólo. Orchester stíchne, spieva len Carmen a ja ju doprevádzam. Predstavte si, že je všetko v tejto chvíli sústredené len na túto scénu. Plácido mi v tejto úlohe pomohol tým, že mi „markírovaním“ naznačil, ako si to predstavuje. Lenže jeho markírovanie sa zrazu premenilo na anjelský spev. Tento spev sa mi síce nepodarilo napodobniť, ale bolo pre mňa obrovským uznaním, keď mi po predstavení podal ruku, poklepal ma po pleci a povedal, že to bolo presne tak, ako si to on predstavoval a že som to husľami pekne zaspieval.

♦ Viem si predstaviť, že takýmto uznaním rastie aj vaša autorita. No aby som bol úprimný, túto prácu vám nezávidím, ale čo vám naozaj závidím - a iste nielen ja - je to, že prichádzate do úzkeho kontaktu s najvýznamnejšími osobnosťami svetovej hudby súčasnosti, že ste svedkom, ale aj súčasťou tohto jedinečného a neopakovateľného umeleckého tvorenia, tých nádherných okamihov, z mozaiky ktorých vznikajú dejiny.

- Áno, aj pre mňa je to obrovská inšpirácia i zadostiučenie za vynaloženú prácu, že prichádzam do styku s veľkými osobnosťami, ktorých názory a postrehy sú pre mňa takmer neoceniteľné. Napríklad Mstislav Rostropovič, ktorý je najväčším violončelistom nášho storočia, ktorý ma počul sólisticky hrať, bol oduševnený a osobne mi vyjadril svoju gratuláciu a povedal mi, že i napriek tomu, že som vo veľkom orchestri, som podľa jeho názoru rodeným sólistom. A pre ilustráciu môjho postavenia v orchestri Viedenských filharmonikov dovolím si spomenúť príhodu, keď vynikajúci husľový virtuóz Schlomo Mintz prišiel na nahrávku pre televíziu (išlo o Carmen-fantáziu od Pabla de Sarasateho) priamo z lietadla nie práve v najlepšej forme. Zubin Mehta si robil starosti, ako táto „live“ nahrávka dopadne. Náš riaditeľ orchestra mu povedal, že v najhoršom prípade máme v orchestri jedného huslistu, ktorý to má v repertoári. Tak som sa osobne spoznal so Zubinom Mehtom. Keď ma počul hrať, povedal, že nebyť striktných zmlúv medzi manažérmi, bol by za to, aby som hral ja.

♦ Vaša hra sa stretla s uznaním aj v Amerike, kde ste hrali na slávnych husľach Fritza Kreislera...

- S hudbou Fritza Kreislera som sa zaoberal ešte počas štúdií a niekoľko jeho skladieb som nahral aj v rakúskej televízii. A práve táto nahrávka sa dostala do rúk Kreislerovho synovca, ktorý žije v Amerike. Veľmi sa mu zapáčila a prostredníctvom Rakúskeho kultúrneho inštitútu vo Washingtone ma pozval do Ameriky zahráť si na Kreislerových husľach Guarnerius del Gesu z roku 1733, ktoré sú uložené v Library of Congress vo Washingtone. Pozvanie som prijal a prvý koncert som hral v slávnej sieni Georgetown University vo Washingtone. A čo bolo pre mňa ešte vzácnejšou skúsenosťou, druhý koncert som hral vo Weill Recital Hall v Carnegie Hall v New Yorku. Tento nástroj má obrovskú hodnotu, je oceňovaný na 3 milióny amerických dolárov. Pre mňa bolo však najväčšou hodnotou to, že som tento vzácny nástroj mohol získať do svojich rúk. Keď som otvoril staré zátko Fritza

Kreislera, zdalo sa mi, ako keby ožil jeho duch a pri prvých tónoch, ktoré som na tomto legendárnom nástroji vylúčil, mi behali po tele zimorivky...

♦ Aký bol ohlas vašich amerických vystúpení?

- O týchto koncertoch písala aj americká tlač. Napríklad John Rockwell v New Yorku

ktoré sa konajú vo veľkej sále Musikvereinu. Hráme 10 koncertov za sezónu, pod taktovkou svetoznámych dirigentov, ktorých si vyberáme demokratickým spôsobom, hlasovaním my sami. Na každý abonementný koncert máme 4 skúšky a generálku, ktorá sa však už predáva ako koncert. Na vystúpenia v rámci Wiener Festwochen, alebo na slávny Novoročný koncert, máme tiež rovnaký počet skúšok. Na nahrávky, ktoré sú veľmi dôležitou súčasťou našej činnosti, skúšky v pravom slova zmysle nemáme. Dirigent najprv oboznámi orchester so svojou interpretačnou koncepciou diela, vysvetlí charakterovú, tempovú, agogickú a zvukovú predstavu, prípadne nás nadchne špecifickými prvkami svojho netradičného ponímania skladby, no a potom sa zapne červené svetlo a nahráva sa. Ak má dirigent, režisér, alebo orchester nejaké pripomienky, nahráva sa znova, až kým to neprinesie vzájomné uspokojenie. Táto práca však nikdy nemá charakter skladania akéhosi hlasovaniu, dôraz sa kladie na spontánny umelecký prejav a strihajú sa len veľké výrazovo a hudobne ucelené plochy. Ďalšou veľmi dôležitou súčasťou našej činnosti sú turné. Bojujeme o povesť „najlepšího orchestra na svete“ - ako vraví svetová tlač - nielen prostredníctvom nahrávok, ale aj pravidelným koncertovaním na všetkých významných pódioch sveta. Je to niekedy veľmi náročné. Napríklad počas minulej sezóny sme strávili necelé dva mesiace len v Japonsku. A ako je to v opere? Tam máme na premiérové predstavenie 10-12 skúšok, na nové preštudovanie už hraných diel približne jednu skúšku na každé dejstvo a na repertoárové predstavenia nie sú žiadne skúšky. Noví členovia orchestra to majú nesmierne ťažké a vstup do repertoáru je ako plavenie v širokých vodách. Keď som po prvýkrát hral „z listu“ Straussovu Ženu bez tieňa, alebo Arabellu, mal som od výsilenia oči červené stáby angorský králik. Avšak schopnosti, ktoré sa hrou v orchestri cibria, ako napríklad schopnosť súhry, pružnosť, pohotovosť hra a citlivé vnímanie všetkých detailov, majú veľké uplatnenie aj v komornej a sólistickej hre. Fascinujúca je aj skutočnosť, že máme možnosť každodenne počuť hviezdny speváckeho neba, a veľmi často také osobnosti ako sú napr. Gruberová, Nucci, Domingo, či Pavarotti, učia sa od nich prirodzenému tvoreniu, fráz a prijímať frekvencie ich umeleckého prejavu. Účinkovanie v opere považujem za veľmi užitočné.

♦ Myslím si, že je to správne konštatovanie a možno s ním jedine súhlasí. Škoda, že u nás prevláda opačný názor, že z umeleckého hľadiska je prvoradé účinkovanie vo filharmonii, resp. v rozhlasovom symfóniku, a opera, to je niečo druhotné, umelecky menej významné...

- To je, žiaľ, veľký omyl. V našom prípade žijeme dva životy: jeden v opere, druhý na koncertoch. My sme tak bytostne spätí s operou, so samotným spevom, že sa to odráža aj na našej hre. Nie jedna osobnosť svetovej kritiky zastáva názor, že Viedenská filharmonia má preto ten neopakovateľný zvuk, spevavosť fráz a farebnú pesterosť, lebo sa usiluje tie najprírodzenejšie, najkrajšie, ale aj najnáročnejšie vlastnosti, ktorými oplýva práve ľudský hlas a spev, pretransformovať do vlastnej hry.

♦ Pôsobíte v špičkovom orchestri, čo musíte robiť pre udržanie svojej kondície, koľko času venujete cvičeniu...

- Pozrite sa, cvičenie je vlastne hygiena, ktorú nemožno zanedbať. Človek by nikdy nemal byť spokojný s tým, čo už dosiahol. Byť huslistom, to je nekonečná cesta a práve to je to fascinujúce. Maliar alebo sochár, ktorý vytvorí dielo a vystaví ho, môže v tej chvíli povedať, že je hotové. Za hotové môžeme my považovať najvyššiu nahrávku, na ktorých sa určitý výkon „zakonzervuje“. Keď Boh obdarí človeka talentom, prináša to aj istú zodpovednosť, aby sa tento talent rozvíjal správnym smerom. Čím viac človek dosiahne, tým viac sa mu otvorí oči. Toto spoznávanie seba samého a vytváranie si vlastného pohľadu a vlastných predstáv, je veľmi zložitý proces. Keď spoznáte svoj nástroj natoľko, že si pocit z hry dokážete jasne vybaviť, otvára to úžasné možnosti využitia najľudskejších chvíľ na tvorivú prácu. Slávny rumunský huslista a skladateľ George Enescu, mal túto schopnosť extrémne vyvinutú. Legenda vraví, že sa cestou vo vlaku zoznámil s novým dielom, imaginatívne si ho navštívil a potom zahrál na koncerte... Samozrejme, že táto schopnosť aj v menšej miere predpokladá obrovské množstvo odvedených hodín na nástroji. Intenzívnym cvičením si môže človek dokonca ovplyvniť anatomické dispozície. Napríklad, môj malíček na ľavej ruke je o 14 mm dlhší ako na pravej... Azda sa to dá pripísať aj mojej vášni, zaoberať sa virtuóznou literatúrou najväčšieho husľového génia Niccolò Paganiniho...

♦ Ak dovolíte, tu by som vás vo vašom zaujímavom rozprávaní rád prerušil. A síce preto, lebo ako som spomínal, počul som vás hrať jeho slávnu skladbu Nel cor più non mi sento - ktorá je previerkou virtuozity - s neobyčajne plným tónovým nasadením, s plnou dynamikou, agogikou všetkých tónov, vrátane dvojhmatových flažoletov, skrátka s plným fyzickým uchopením. Vtedy som si položil otázku, či naozaj je Paganini nehrateľným autorom, alebo je to len výhovorka pred ťažkou prácou pri jeho štúdiu?

- Paganini bol fenomén, ktorý poviťel hus-

(Pokračovanie na str. 7)

Tibor Kováč s členmi kvarteta ENSEMBLE WIEN.

lebo som sa s Fritzom Kreislerom stretol prostredníctvom jeho nástroja i jeho klaviristu.

♦ Vráťme sa však z krásnych spomienok k vašej každodennej práci. Orchester štátnej opery vo Viedni a Viedenski filharmonikovia sú jedno a to isté teleso. Aký je systém práce v oboch „prevádzkach“?

- Ako je známe, Viedenski filharmonikovia vznikli pred vyše 150 rokmi z hráčov bývalej Dvornej opery. Odvtedy funguje tento orchester ako súkromná organizácia s vlastnou samosprávou. Orchester si prostredníctvom nej určuje podmienky, za akých bude účinkovať, program, sólistov, no najmä dirigentov a rozhoduje o nahrávkach. Filharmonický systém je založený na cykle abonementných koncertov,

MIRBACHOV PALÁC PATRIL MLADÝM

Aleš Solárik-Peter Pažický

Klavírne duo mladých slovenských interpretov - v súčasnosti už oboch absolventov HaTF VŠMU - **Aleša Solárika a Petra Pažického** pomaly završuje desiaty rok svojej sústavnej komornej spolupráce. Počas svojej existencie prešlo úspešne vyhňou medzinárodnej konkurencie, ovenčili ich laureátske (víťazné) trofeje. Vystúpenie v Mirbachovom paláci v rámci mati-

ného príkladne (zvukovo) odľahčeného **Mozarta (Sonáta F dur KV 497)**. Jednotlivé frázy, celé témy i súvislejšie plochy mali jemnú plasticitu, dýchali a plynuli s pravou mozartovskou spevnosťou, napätím. Imponovalo, ako hráči budovali súvislejšie celky z náležite obrúsených, citom prežiatených tehličiek. Celková faktúra bola priezračná. Úspornú pedalizáciu prispô-

Klavírne duo Aleš Solárik a Peter Pažický.

Snímka M. Jurík

né Slovkoncertu (**28. januára**) potvrdilo, že ich sústavná spolupráca priniesla prinajmenej úctyhodné ovocie. Mali sme čo obdivovať, čo vychutnávať, no i nad čím sa zamýšľať.

Dramaturgia programu sa opierala o tri rozsiahle opusy štvorročnej klavírnej literatúry. Umožňovali z viacerých hľadísk overiť si stupeň interpretačného prístupu, technického, výrazového i farebného arzenálu v konfrontácii s ich vekovou kategóriou. Pri necelých 26 rokoch (obaja sa narodili v roku 1970) má mladý umelec právo hľadať, overovať, skúšať, prípadne i niečo prehŕňať, alebo dokonca sa i potknúť. Ak ešte k týmto skutočnostiam pripojíme akustické danosti mirbachovského koncertného priestoru (o sieni ako takej tu sotva možno hovoriť), spolu s nevyrovnanými parametrami koncertného nástroja treba priznať, že podať plne vyhovujúci, po každej stránke ucelený výkon je takmer nemožné. Majúc toto na zreteli, musíme s uznávaním ohodnotiť zvukovú podobu úvod-

biho priestoru s pomerne dlhým doznievaním. Hudobný prúd nebol pohrávaním sa s tónmi, ale dôkladne a vo viacerých parametroch premyslený, stvárnený a dotiahnutý. Andante s množstvom filigránskych pasáží mohlo byť ucelenejšie, v niektorých úsekoch meditatívnejšie. Populárnu **Schubertovu Fantáziu f mol op. 103** modelovalo duo odlišne. Podčiarkovalo vkusne a citlivo jej romantický charakter, kontrasty boli účinné, nie však zbytočne vyhrocované. Žiadala by sa ešte celistvejšia viazanosť jednotlivých tempových hladín, aby prechody medzi nimi vyznievali logickejšie, prirodzenejšie. Imponovali ale aj vkusné rubáta, ktorými mladí interpreti zdôrazňovali výrazovo dôležitejšie tóny v témach, najmä v pomalších úsekoch. Aktivizácia tvorivého temperamentu, širší diapazón dynamiky až po vrcholy dramatických oblúkov, snaha o výraznejší osobnostný vklad, bez snahy kopírovať overené konvenčnejšie prístupy, charakterizovali nadšený výkon.

Záver vystúpenia patril **Antonínovi Dvořákovi** - šiestim žánrovým obrazkom cyklu „**Ze Šumavy**“ op. 68 B 133. V porovnaní so známymi Slovan-skými tancami, pódiovo menej frekventovaný opus niesol typické črty Dvořákovho muzikantstva a dal mladým umelcom príležitosť popustiť (nie však veľmi!) uzdu tvorivého elánu a akcentovať spontánny spád (napr. v tretej časti cyklu - Noc filipjakubská), tanečnú bujarosť. Myslím, že tento opus nie je zatiaľ dostatočne vykryštalizovaný čo do tieňovania farieb, či vo voľbe vždy adekvátneho pohybu (napr. v kontrastných triách, ktoré mohli plynúť o niečo pokojnejšie).

Umelec je veľmi citlivý človek; veľa zohráva i momentálna situácia a dispozícia. Možno aj únava zohrala svoju rolu (hrali attacca celý program). Ťažko posúdiť, v čom hľadať príčinu našej nie celkom dostatočnej spokojnosti s výkonom. Každopádne treba v prípade Dvořáka ešte premýšľať, hľadať, dotvárať, vybrusovať.

Celému vystúpeniu nemožno však uprieť punc vysokej profesionality, jedinečnú súhru, vzájomné prispôbovanie sa zvuku, farbe i citu, obdivovať mnohostranné tvorivé muzikantstvo a nie v poslednom rade i zdatné technické zázemie ako východisko k ďalšiemu úspešnému dozrievaniu a dosiahnutiu ešte vyšších mét.

Jozef Lupták - Eleonóra Slaničková-Škutová

Cyklus nedeľňajších matiné v Mirbachovom paláci pokračoval **4. februára** prezentáciou komornej dvojice mladých umelcov - violončelistu **Jozefa Luptáka** a klaviristky **Eleonóry Slaničkovej-Škutovej**. Okrem spoločnej hry v duu spája ich aj členstvo v súbore Veni. Nečudo teda, že aj na ich bratislavskom vystúpení v dramaturgii prevažovala súčasná tvorba. Ako výrazná osobnosť predstavil sa Lupták pri stvárnení **Troch monológov pre sólové violončelo Ilju Zeljenku**. Skladateľova invencia sa tu rozvíja v oblasti dynamicko-farebnej i stavebnej. Nevyhýba sa tiež nehudobným zvukom a návratmi istých štruktúr vytvára dojem formovej uzavretosti. Jednotlivé časti si nekladú za cieľ vytvárať dojem vnútornej súvislosti. Všetky predpísané tempové označenia sú mierne (Moderato a 2 x Andante), no najmä v okrajových monóloch prínášajú rad vypätých dramatických kontrastov. Prevažne meditatívny stredný monológ s krátkou reminiscenciou v závere vytvára účinný výrazový protipól. Triptych vyžaduje od sólovo hrajúceho interpreta širokú výrazovú paletu, no najmä nadhľad pri udržiavaní súvislej línie. V diferencovaní striedajúcich sa výrazových polôh Lupták už úspešne vykročil, veľa dosiahol, no pri budovaní vnútornej zovretosti plôch nedospel ešte k ideálnemu tvaru. Najpresvedčivejšie v tomto smere sa ukázal v strednom Andante sostenuto.

Ak u Zeljenkovho opusu obstoja jed-

notlivé monológy aj samostatne, v záverečnej trojčasťovej **Sonáte pre violončelo a klavír A. Schnittkeho** bol vzájomný vzťah častí evidentnejší. Akoby medzi nástrojmi prebiehalo súťaženie zachádzajúce do súperenia, rozporný dialóg, ktorý až do finále vyúsťuje do rozuzlenia.

Schnittkeho invencia tu vďaka obsadeniu mala širšie možnosti. Klavír, okrem tematickej spolupráce s violončelom, neraz plnil aj funkciu bicieho nástroja, drsne a nemilosrdne vstupujúceho do rozvíjania motívov i plôch sláčikového nástroja. Veľký dôraz kladie autor na budovanie línií, čím súčasne uľahčil v tomto smere aj prácu interpretov. Dokázali navodiť rad sugestívnych náladových polôh, demonštrovali široké dynamicko-farebné spektrum, ale aj citovú zaangažovanosť.

Hoci v súčasnosti umelci ťažisko svojho úsilia zameriavajú na interpretáciu moderny, dokázali sa na imponujúcej úrovni vyrovnáť aj s klasickým repertoárom. Potvrdili to v úvodnej **Sonáte A dur č. 3 op. 69 Ludwiga van Beethovena**. Vyznačovala sa sústredeným výrazom, spoľahlivosťou súhry, vo vyváženosti zvuku i pri udržiavaní toku hudobného prúdu. Autor vložil do tejto Sonáty pre klaviristu rad technicky exponovaných úsekov, no mladá umelkyňa ich tlmočila spoľahlivo s plným priehrdím plnokrvnej muzikality, a súčasne správneho dávkovania interpretačných parametrov.

V. ČÍŽIK

Bardejovské koncertné pódia

Rok 1995 v koncertnom živote priniesol v Bardejove dva koncertné cykly: XVI. bardejovskú hudobnú jar a XV. hudobnú jeseň Jozefa Grešáka, ku ktorým sa ešte pripojili príležitostné koncerty.

Ročné doby P. I. Čajkovského predstavila klaviristka **Ida Černecká**, ktorá zároveň v rámci aktivít miestnej Hudobnej mládeže ako lektorka viedla odborný seminár pre pedagógov a žiakov klavírneho oddelenia ZUŠ Michala Vileca. Český gitarista **Vladislav Bláha** zaujal nielen skvelým prednesom, ale aj zaujímavou dramaturgiou koncertu. Po prvýkrát v rámci bardejovských koncertných cyklov žiak ZUŠ mal svoj polrecitál - malý absolventský koncert. Bol ním violončelist **Marek Patkaň** (dnes už žiak bratislavského konzervatória), za klavírneho sprievodu **Mariána Goleca ml.** V druhej časti večera sa predstavil jeho rovesník - huslista **Štefan Eperjší** (v súčasnosti poslucháč 1. ročníka konzervatória v Košiciach). Spoločným momentom pre spoluúčinkovanie týchto dvoch mladých umelcov, boli ocenenia na medzinárodných súťažiach v Čechách. Štefan Eperjší za klavírnej spolupráce **Anny Ličkovej** už viackrát hostoval v popoludniach Mladí mladým, ktoré

realizovala HuM. Medzi XVI. BHJ a XV. HJ JG sa realizovali ešte tri koncerty. Pri príležitosti sviatku vierozvestov Cyrila a Metoda sa v gotickom dome predstavil **evanjelický miešaný chrámový zbor** s kompozíciou Verim. V rámci III. ročníka Hier rytiera Rolanda dostala priestor historická budova. Pozvanie prijalo **trio Musica historica** v zložení: **Karol Medňanský - viola da gamba, Marta Polohová - spev a Klára Ganzerová - spinet**. Barokové diela uviedli umelci v dobových kostýmoch. V porovnaní s Čechmi nemáme takú intenzívnu tradíciu oživovania hudobných pamiatok, ale treba veriť, že toto trio po vypracovaní niektorých nuansov bude posilnením tohto prúdu v rámci nášho koncertného diania. V evanjelickom kostole sa predstavil mládežnícky **spevácky zbor EBEN EZER** Cirkvi bratskej na Slovensku. Tvoria ho mladí ľudia z celého Slovenska a tým je študovanie nového repertoáru náročnejšie. Ich doménou je klasický zborový repertoár.

Otvárací koncert XV. ročníka Hudobnej jesene Jozefa Grešáka sa stal súčasťou Festivalu umenia, ktorého garantom je Nadácia pre vedu a vzdelanie Východného Slovenska v Košiciach. Otvárací koncert bol zároveň reprízou

diplomového koncertu **huslistu Karola Gordiaka** z katedry hudobnej výchovy PeDF UPJŠ v Prešove. Za klavírneho sprievodu **A. Ličkovej** uviedol náročný program. V historickom priestore obradnej siene mestského úradu sa stretli milovníci klasickej gitary na koncerte dvojice mladých skvelých umelcov - **Miloša Slobodníka a Miloša Tomašoviča**. Ťažisko ich programu tvorili diela pôvodné. Hostom koncertu k 15-ročnici KPH bol jeho čestný predseda **Marián Lapšanský**. Jeho interpretácia výberu z Fibichovho cyklu **Náklady**, dojmy a upomínky op. 41, Dvořákovy **Suity A dur op. 98**, výberu z Griegových **Lyrických kusov** a Prokofievovej **Suity Peter a vlk op. 67** bola pohladením duše. Hneď na to v krátkom odstupu v grécko-katolíckom kostole sv. Petra a Pavla sa predstavil hosť košického Medzinárodného festivalu grécko-katolíckych speváckych zborov - **mužský spevácky zbor Karpathy** pri spolku slepcov z ukrajinského Evova.

Rok slovenskej hudby a zároveň občiansky rok 1996 ukrojil prvé týždne. Bardejov doň vchádza s nie malým vkladom. Aj z tohto stručného prehľadu by sa dalo usudzovať, že sa urobil značný kus práce. Nie je všetko ideálne.

V závere roka KPH uskutočnil anke-

tu medzi návštevníkmi koncertov. *Nenašiel sa ani jeden hlas, ktorý by označil KPH za nepotrebný a neosožný. Je čo dobiehať v kvalite a intenzite propagácie. Výročia osobností, spätých s mestom by sa mali výraznejšie reflektovať. Zborové slávnosti Oldřicha Hemerku budú mať svoju premiéru až v tomto roku (uplynú 50 rokov od úmrtia tejto osobnosti) pripomenieme si výročie (90 r.) postavenia dvojmanuálneho organu v gotickom chráme Sv. Egidia. 90 rokov uplynú od smrti dlhoročného regenschoriho v tomto kostole, zboromajstra Františka Bubíka. Ostáva uviesť do života podnety z rozhovoru s organistom Ivanom Sokolom k cyklu organových koncertov, kde sa neopodstatnene zdvojuje pomenovanie po Jozefovi Grešákovi. Rýchlo sa zabudlo na skutočnosť, že od roku 1982 práve KPH venoval svojmu rodákovi intenzívnu pozornosť. Odovzdanie rekonštruovaného objektu Štátneho archívu vytvára v jeho dvornej časti vhodné podmienky na inscenáciu Pucciniho Tosky. Vedenie KPH spolu s MsKS sú si vedomí krásneho poslania i zodpovednosti voči publiku, ktoré očakáva nové a nové obohatenia aj v tejto oblasti miestnej kultúry.* **SILVIA FECSKOVÁ**

František Dostalík (1896-1944)

Nijaký fakt našej histórie nemožno odvrhnúť

Tento titulok sme si vypožičali z rozhovoru nášho popredného heraldika PhDr. Ladislava Vrtela o jeho vedeckej práci, pri ktorej nemožno obchádzať ani ten najmenší historický fakt, lebo v konečnom dôsledku je súčasťou celkového vývojového procesu kultúry každého národa. Domnievame sa, že takýmto faktom našej nie dlhej hudobnej histórie je aj dielo Fraňa Dostalíka, ktorého 100. výročie narodenia si pripomínáme v týchto dňoch a zhodou okolností práve v Roku slovenskej hudby. V doterajšej literatúre sa síce s Dostalíkovým menom stretávame, žiaľ, podrobnejší výskum a zhodnotenie jeho tvorby a osobnosti ešte len čaká na svojho autora. Našími dvoma príspevkami chceme najmä mladším generáciám aspoň v hrubých črtách pripomenúť jeho ľudské i umelecké osudy, v nádeji, že sa jeho dielo dostane do rúk erudovaného historika a muzikológa na vecné a objektívne spracovanie.

Rozporná či tragická osobnosť?

Škoda, že zvyčajne iba pri výročiach si v mnohých prípadoch nachádzame príležitosť, aby sme si spomenuli aj na osobnosti, ktorých dielo čas zavial do studených a zaprášených archívov. Tohto roku, práve v Roku slovenskej hudby, je ich niekoľko. Jednou z takýchto osobností je aj František Dostalík. Jeho storočnica by mohla byť príležitosťou nad hlbším a dôslednejším zamyslením sa našej historiografie, nad zachovaným zbytkom Dostalíkovej diela, aby sa seriózne oživil a odklíal jeho rozporný či tragický osud.

Pred desiatimi rokmi sa nás, pravdepodobne dosiaľ jediný bibliograf Dr. Juraj Potúček, podujal zhromaždiť dostupný bibliografický materiál o živote a diele Františka Dostalíka, v rámci jeho antológie Pohľady na slovenský hudobný život. Jeho práca dáva veľmi solídny východiskový materiál o šírke Dostalíkových záujmov. Prekvapia predovšetkým jeho nekompromisné kritické reflexie, jeho oduševnená slovenskosť, ale súčasne aj orientácia na všetko moderné, nové.

Jeho životný údel by veľmi dobre mohol poslúžiť aj ako námet na film o umelcovi hľadajúceho seba v nerozvinutej kultúre a v mnohonárodnom spoločenstve. Z prameňov, ktoré Potúček sprístupňuje verejnosti, najmä monografická štúdia Štefana Hozu (HŽ 1978), vskutku kompetentného autora, ktorý

jal aj Leoš Janáček, pretože tu vzájomne rezonoval záujem o folklór. Prijal ho však s tým, že „bude pilne študovať“. No ani tu štúdiá nedokončil. Chcel byť príliš rýchlo hotovým majstrom. Jeho odvaha nadobúdala obrovských rozmerov. Rozhodujúce sklamanie mu priniesol verdikt poroty profesionálne a medzinárodne uznávaných skladateľov, ktorí zasadli do poroty súťaže vypísanej Československým umeleckým klubom v New Yorku na pôvodnú operu. Dostalík prihlásil operu Radúz a Mahuliena, podľa Zeyera. V porote boli F. Neumann, J. Suk, O. Zitek, F. Kafenda, Š. Krémery a M. Schneider-Trnavský. Posúdenie diela bolo totiž objektívne: Porota mu „z ohľadu na jeho sľubné, ale dosiaľ nekultivované nadanie udelila odmenu vo výške úrokov deponovaného kapitálu“, pretože ani jedna slovenská opera prihlásená do súťaže nebola odmenená. A tak rozširované názory o profesionálnej zdatnosti autora tejto opery (I. Vajda) si treba objektívne poopraviť. Nepomohla ani spolupráca O. Nedbala na úprave diela pre javiskové predvedenie. Na margo Dostalíkovej Husľovej sonáty napísal recenziu Ivan Ballo (1927), ktorý taktiež konštatoval, že „autor viac sľubuje, ako splňuje... Ale bude treba železnej vnútornej disciplíny, aby jeho skladby boli formálne ucelené a logicky vybudované... Zhodou okolností práve túto

František Dostalík

torný hlas ženúci ho neustále dopredu. Ťažké sociálne prostredie ho vrhlo do izolácie a jedine pedagogické poslanie a písanie do novín mu dávalo útechu v jeho najťažších chvíľach.

No i napriek vyššie spomínaným okolnostiam, zachovaného torza bolo by užitočné sa ujať, podrobiť ho dôkladnej revízii a rekonštrukcii a prinavrátiť ho národu, z ktorého vyšiel. Jeho vokálna a instrumentálna tvorba by sa iste mohla uplatniť v rôznych formách nášho hu-

dobného života a zrejme by dala aj objektívnejšiu odpoveď na mnohé ne zodpovedané otázky, no najmä uvedenie jeho diela do verejnosti by dalo na správnu mieru viac-menej negatívnu legendu o jeho schopnostiach. Ak vezmeme vážne úvodné slová nášho heraldika, že nijaký fakt našej histórie nemožno odvrhnúť, azda by zmysel našich výročí či jubileí nadobudol ten správnejší obsah.

MARIÁN JURÍK

SKICE K ŽIVOTOPISU

Meno tohto hudobného skladateľa, učiteľa, organistu a publicistu sa vytratilo z aktívneho povedomia slovenskej hudobnej verejnosti. Presunulo sa na stránky encyklopédií a biografických slovníkov. Tie sú neživým výpočtom životných osudov a enumeráciou tvorby počnúc operou Radúz a Mahuliena, cez komorné skladby, melodrámy až po jeho folkloristické práce.

Rod Dostalíkovcov pochádza z Moravy. Na Slovensko prichádza Františkov starý otec do funkcie záhradníka Kissovcov na Viglašské panstvo. Tu sa narodil i syn Karol, ktorý po štúdiách na učiteľskom ústave v Lučenci začal učiť na ľudovej rímsko-katolíckej škole v Málinci. Nesúmerný rast chrčtice mu vyniesol prezývku Hrbáčik. V málinskej rodine Glonekovicov vyrastala Apolónia, poznačená račkovaním, ktorá študovala nemčinu v Spišskej Novej Vsi. Osud spojil tieto dve spoločensky znevýhodnené osoby do manželského zväzku, ktorý bol 27. 2. 1896 požehnaný synom Františkom. Zapísaný bol v knihe narodení matričného obvodu vo zväzku I na strane 105, pod poradovým číslom 53, pod menom František (Fraňo bola prezývka medzi priateľmi, Feri v rodine). Otec mal 34 a matka 23 rokov. Ako rodičov Dostalíka (nie Dostalíka, ako to uvádzajú niektoré pramene) je uvedený Málinc-Hámer, pravdaže v miestnej dnešnej miestopisnej transkripcii. Po absolvovaní lučenského učiteľského ústavu - tento ústav absolvovali i jeho súrodenci Karol, Elena a Otília v roku 1914, sa jeho prvou učiteľskou stanicou stáva Prievidza, no vzápätí je povolaný na dvojročnú vojenskú službu. Pre chorobu je z nej čoskoro prepustený a stáva sa organistom v Sebedraži a od roku 1917 v Martine. Jeho švagar uvádza z tohto obdobia neoverenú informáciu o štúdiách na organovej škole v Maďarsku, priamo u jej riaditeľa Ferenc Liszt. Po vytvorení ČSR študuje na brnenskom konzervatóriu (aj u L. Janáčka) skladbu a dirigovanie. Jeho finančné pomery neboli vôbec priaznivé a to po celý život. Snaha získať primerané zamestnanie ho privádza do školských služieb. V školskom roku 1921/22 učí hudbu na Štátnom gymnáziu (chlapčenskom) A. Sládkoviča v B. Bystrici a tiež na gymnáziu K. Kuzmányho (dievčenskom). Počas ročného bansko-bystrického pobytu pôsobí i ako regenschori v Kapitulskom chráme. Po skončení školského roka sa pokúšal uchýtiť v Bratislave, no nepodarilo sa mu to. A tak nastupuje na učiteľský ústav v Spišskej Kapitule. 22. októbra sa stáva učiteľom hudby a v teologickom ústave vyučuje gregoriánsky chorál. Zo žiakov tohto Dostalíkovej životného obdobia treba spomenúť Jozefa Grešáka

a Štefana Hozu, ktorý sa s ním intenzívne stykal i v jeho bratislavskom období. To sa začalo v roku 1927, kedy bol menovaný za učiteľa na mestskej hudobnej škole a neskôr na bratislavskom Učiteľskom ústave (1940). V Bratislave začal pracovať na opere Herodes a Herodias. Po čase získal byt v Mlynskej doline č. 391. Bližšie určiť čas, počas ktorého pôsobil ako organista v kostole Matky Božej sa mi nepodarilo zistiť.

Zo slovenskej hudobnej obce udržiaval styky najmä s M. Schneidrom-Trnavským a V. Fígušom-Bystrým. Je dosť pravdepodobné, že práve tieto osobnosti utvrdili jeho záujem o folklór, s ktorým prirodzene prichádzal do styku vo Viglaší. Tu treba pripomenúť, že jeho otec bol zvolený za rímsko-katolíckeho učiteľa na ľudovej škole vo Viglaší (s povinnosťou zvonára cirkvi) a Dostalík práve tu trávil svoje detstvo. S prvými folklórnymi zápisami začína už počas martinského obdobia. V rodine sa však traja predovšetkým jeho záujem o folklór Podpoľania zosobnený najmä osobnosťou výrobcu ľudových nástrojov a vynikajúceho interpreta Imricha Kružtlaka st. (1882-1945). Tento je vo folkloristike považovaný za jedného z najoriginálnejších a najautentickjších interpretov podpoľanských a pišťalových, fujarových a gajdošských melódii. Počas školských prázdnin navštevuje Očovú, Hriňovú, Detvu, Slatinské Lazce, ale i chýrny rod nositeľov ľudovej hudobnej kultúry, Sanitárovcov.

Dostalík žil podľa rodinnej tradície, ktorú dnes sprostredkovaná jeho švagar Štefan Melicherčík, asketickým životom. Zarobené peniaze investoval na cesty do Paríža (prvý pripravuje v roku 1927), Ríma a do nákupu kníh a nototlačí. Zomiera deň po operácii obličky dr. Konštantinom Čárskym 14. 10. 1944 v Štátnej nemocnici v Bratislave. V posledných chvíľach ho opatrovala učiteľka Otília Weberová. Smútočné cirkevné obrady sa odohrali v kostole, kde pôsobil ako organista. Odobrali sa od neho jeho žiaci, profesor náboženstva dôstojný pán Belan a pán riaditeľ školy Staroňa. Telo bolo uložené v Martinskom cintoríne, rad XX, hrob číslo 59. Dnes je na tomto mieste trojhrob iných osôb.

Nepochopiteľnými okolnosťami sa pozostalosť Františka Dostalíka nevydala do rúk právoplatného dediča, matky Apolónie. Tá dostala oznámenie o smrti syna dávno po pohrebe, ktorý zariadoval švagar zosnulého. Z uznesenia okresného súdu zo 14. 10. 1947 vyplýva, že pozostalosť bola uložená na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity a u Ľudovíta Filana, inšpektora finančnej stráže.

MILOŠ ŠÍPKA
Snímky archív autora

F. Dostalík so študentami bratislavského učiteľského ústavu

Dostalíka osobne veľmi dobre poznal, ale aj pohľady iných autorov nastoľujú otázku, v čom je rozpornosť a tragickosť Dostalíkovej osobnosti.

O tom, že Dostalík bol talent, niet pochyb. Bol to rudimentárny talent, ktorý sa vrhol do hudobného sveta s romantickou zapálenosťou a nedostatočnou racionálnou triezvosťou. Veľmi presvedčivo tomu nasvedčujú aj ním samotným zaznamenané rozhovory s viacerými osobnosťami, no najmä jeho učiteľmi. Dostalík za vzdelaním cestoval do Budapešti, Frico Kafenda mu po prezretí jeho prác odporúčal začať štúdium kompozície od začiatku. To isté mu radil neskôr Alexander Moyzes. Nepomohlo ani „tutorstvo“ Rudolfa Karla z Prahy, ktorý síce konštatoval Dostalíkov talent, ale varoval ho pred nesprávnou cestou. „Musíte sa vzdelávať... Talent nestačí, aby ste došli cieľu... Nebuďte hlavaty, jak to sám uznávate...“ - písal mu skúsený pedagóg. Do svojej kompozičnej triedy ho pri-

skladbu v roku 1978 oživil rozhlas, keď ju nahral huslista Pavol Heinz s Rudolfom Macudziňským (viď Igor Podracký v Hudobnom živote č. 11 v roku 1979), keď stratení klavírní part z pamäti rekonštruoval Jozef Grešák, ktorý ju zrejme musel predtým počuť.

Od Janáčka putovala Dostalíkova netrpelivá zvedavosť k Bartókovi, ktorého sa stal horlivým propagátorom a napokon k štvrtónovej hudbe Aloisa Hábu (Dostalík mal údajne aj štvrtónový klavír a v tomto systéme aj komponoval). Sledoval všetko, čo bolo nové, no na aplikáciu týchto novôt do vlastnej tvorby zrejme nestačil. V tom pravdepodobne bola rozpornosť jeho osobnosti: obrovský vnímavý talent, neskrotne a neuvážlivo sa vrhajúci tam, kde nebolo možné preskočiť vývoj, ani tvorivú kompozičnú abecedu.

A jeho tragickosť? Tá bola daná zrejme jeho psychickým ustrojením, ktorým nedokázal zvládnuť neúspechy, a ktoré mu nepomohlo ani preniesť sa cez vnú-

Jubileum Franja Hvastiju

Netrúfam si odhadnúť, koľkí z dnešnej mladšej generácie návštevníkov bratislavskej opery (a vari i profesionálov) by dokázali správne zaradiť barytonistu Franja Hvastiju, prípadne zhodnotiť jeho zástoj v kontexte slovenského hudobného divadla. Teražší päťdesiatnici si ho ešte pamätajú z veľkých kreácií, tí o čosi mladší majú pred očami jeho Scarpiu, Germonta či poslednú závažnú postavu, titulného hrdinu v Pucciniho jednoaktovke Gianni Schicchi (1968).

Kto vlastne je Franjo Hvastija? Narodil sa 11. 3. 1911 v Ľubľane, v rodnom meste študoval v rokoch 1933-38 a potom ešte istý čas vo Viedni. V roku 1940 zakotvil v opernom súbore SND, kde v sólistickej pozícii zotrval 36 sezón. V prvom období Hvastijovej bratislavskej éry sa stal protagonistom najmä v talianskom repertoári, pre ktorý ho predurčoval technicky zdatný, voľný, farebný tón so zmyslom pre kantilénu. Zatiaľ čo jeho barytónový kolega E. Schütz inklinoval skôr k slovanskej a nemeckej vokálnej tvorbe, Hvastija v 40. a 50. rokoch obliekal kostýmy azda všetkých verdiovských hrdinov v dielach inscenovaných v tom období. Vo viacerých naštudovaniach sa predstavil ako Rigoletto, Amonasro, Luna, Germont, ale i Pucciniho Scarpiu, Čajkovského Jeleckij a Eugen Onegin, Leoncavallovo Tonio, Rossiniho Figaro. V Hvastijovom repertoári nájdeme i z nášho hľadiska raritné kreácie: Sancho Panza v Massenetovom Donovi Quijotovi, Egkov Peer Gynt, Finala a Učiteľ hudby z diel Richarda Straussa.

V šesťdesiatych rokoch, vtedy už umelec prekročil päťdesiatku a v súbore mal konkurentov z nastupujúcej generácie absolventov VŠMU, sa ešte vrátil k niektorým zo svojich významných rolí (Luna, Germont, Jeleckij) a v relatívnej hlasovej sviežosti sa -

po už spomenutom Gianni Schicchim - lúčil s javiskom aj v epizódnych postavách. Popri divadelnej činnosti je nezanedbateľná pedagogická prax Franja Hvastiju. Zachované rozhlasové snímky sú ďalším nadčasovým dôkazom, že jubilujúcemu barytonistovi patrí v slovenskej opere významné miesto.

PAVEL UNGER

prof. Mária Hemerková (30. 10. 1900-29. 1. 1996)

Koncom januára tohto roku sa naša verejnosť dozvedela o skone Márie Hemerkovej (Mašíkovej-Harmathy), ktorá od roku 1969 žila v Maďarsku.

BIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Táto nestorka slovenského klavírneho umenia a klavírna pedagogička získavala svoje prvé vedomosti z oblasti hudby od svojho otca Oldřicha Hemerku, skladateľa, organizátora, regenschoriho a zberateľa východoslovenských piesní. V profesionálnej príprave Márie Hemerkovej zohrala významnú úlohu učiteľka Hudobnej školy v Košiciach Agnesa Húsková-Tóthová a neskôr Zofia Fijalkovská na Steinitzovej hudobnej škole v Budapešti. Odtiaľ už viedla cesta na Kráľovskú hudobnú akadémiu Ferencza Liszta k profesorovi Gejzovi Nagyovi, ktorú absolvovala ako jediná s vyznamenaním v roku 1921. V štúdiách potom pokračovala u maďarského klaviristu Leó Weinera a vo Viedni u Roberta Richarda.

Životopisné údaje Márie Hemerkovej pokračujú po ukončení štúdií opäť v Košiciach, kde je v tom čase jedinou diplomovanou profesorkou a súčasne i prvou klavírnou umelkyňou v regióne východného Slovenska vôbec. Od 15. októbra 1922 zaujala miesto učiteľky klavírnej hry na Hudobnej škole, po prestavbe hudobného školstva na Vyššej hudobnej škole a v päťdesiatych rokoch jej prislúchalo profesorské miesto na Konzervatóriu v Košiciach. Tu bola pedagogicky činná až do 31. augusta 1969.

KONCERTNÁ ČINNOSŤ

Koncertná činnosť Márie Hemerkovej sa datuje tiež od jej príchodu do Košíc. Bezprostredný vstup na koncertné pódia však ovplyvňovala celková spoločenská situácia a predovšetkým stav hudobného života v meste, kde prakticky neexistovala profesionálna báza pre podujatia takého druhu. Exponované diela rozsiahleho sólistického repertoáru (najmä romantického), ktorý v tridsiatych rokoch dopĺňala o diela slovenských skladateľov, jej prislúchali počas 30-ročnej umeleckej kariéry punc renomovanej klavírnej umelkyne nielen v Košiciach a kultúrnych centrách Slovenska, ale i v Prahe či Budapešti.

Umelecký profil Márie Hemerkovej by nebol úplný, keby sme nespomenuli jej účinkovanie v štvorročnej hre s otcom Oldřichom Hemerkom, alebo so svojimi

pedagogickými kolegyni Martou Reiterovou, alebo Magdou Móryovou. Nebola však iba vynikajúcou klaviristkou, ale rovnako úspešne sa uplatnila aj ako organistka, ktorej umenie mohli obdivovať návštevníci koncertov v Dóme sv. Alžbety. V štyridsiatych rokoch bola dokonca stálou organistkou v košickom františkánskom kostole. Hemerkovej koncertná činnosť výrazne zasiahla aj do oblasti komornej hudby - ako pohotová komorná hráčka a citlivá korepetitorka sprevádzala významných huslistov, violončelistov i spevákov.

Sieť interpretačných príležitostí Márie Hemerkovej rozšírilo i novozriadené rozhlasové štúdio v Košiciach, ktorého externou sólistkou i korepetitorkou bola od roku 1927. Okrem zoznamu skladieb „Solistky Máry Hemerkovej v Československom rozhlasu v Košiciach v rokoch 1927-1937“ sa v archíve jej nahrávky nezachovali, avšak o krásnych a umelecky plodných chvíľach strávených pri mikrofóne vtedy ešte Rádiojournalu sa môžeme čo-to dozvedieť z rukopisu autobiografického románu, ktorý napísala v roku 1987 pod názvom „Padajúca hviezda“ - „Hulló csilag“).

PEDAGOGICKÁ ČINNOSŤ

Paralelne s koncertnou dráhou sa rozvíjala aj Hemerkovej pedagogická činnosť. V náročných podmienkach transformačného procesu vtedajšieho hudobného školstva vynakladala maximum umeleckého, ale i fyzického úsilia. V priebehu svojej 47-ročnej pedagogickej aktivity vychovala niekoľko generácií klaviristov, z ktorých mnohí patria ešte i v súčasnosti k popredným osobnostiam nášho kultúrneho života. Z celej plejády spomeniem aspoň niektorých - Mária Matheislová, Eva Petáková, Petre Toperczer, Valéria Kellyová, Stanislav Zamborský, Alexander Cattarino. Z týchto i ďalších vyše tristo žiakov Hemerkovej klavírnej triedy vyšli dobre pripravení pedagógovia i umelci, ktorí sa úspešne uplatňujú nielen v hudobnom školstve a na koncertných pódioch, ale aj v rôznych umeleckých inštitúciách, a to nielen u nás, ale i v zahraničí.

Aj keď nás prof. Mária Hemerková navždy opustila, spomienky na jej prácu a umenie zostávajú rezervoárom skúseností a poučení pre súčasné generácie, ktoré jej pedagogické majstrovstvo zúročujú vo svojom povolani.

JÚLIA BUKOVINSKÁ

V ZAJATÍ ROZHLASU

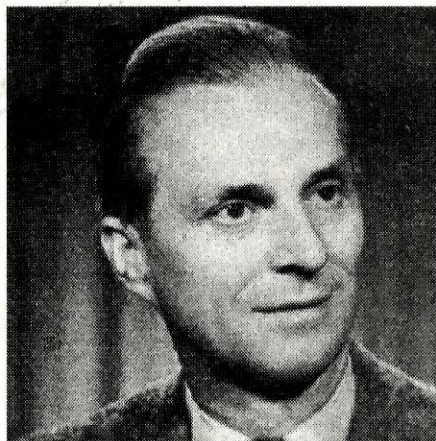
Byť verný jednému pracovisku po celý svoj doterajší aktívny profesionálny život, je obdivuhodná vec. Dokáže to iba málokto. **PhDr. Etela Čárška** patrí k tým, ktorí od ukončenia FFUK (1964); odbor hudobná veda venovali všetok svoj talent, vedomosti, osobnú iniciatívu a angažovanosť rozhlasovej práci. Na univerzite patrila do ročníka, ktorý tvorila trojica poslucháčov: Peter Faltin, Alfréd Gabauer a ona. Zaujať dôstojné miesto vedľa dvoch mužov už počas štúdia - a neskôr v profesionálnom hudobnom živote - bolo pre ženu, manželku, matku zložitejšie. Práve pre radostné, no i náročné rodinné povinnosti... Etela Čárška pracuje v Slovenskom (predtým v Československom) rozhlasu od r. 1964 - podnes: v Redakcii symfonickej, opernej a komornej hudby. Jej prácu poznáme nielen z počúvania jej autorských príspevkov, ale i z aktívnej spolupráce pri nahrávaní rôznych relácií, resp. celých cyklov, ktoré iniciovala ako invenčná redaktorka s dramaturgickou iskrou. Sú to už dnes - za vyše tridsať rokov - stovky hudobnoslovných hodinoviek, alebo koncertov na počúvanie, v ktorých sa so zvláštnou záľubou venovala tzv. starej alebo organovej hudbe. Záujem o organovú hudbu u nej vyvieral z rodičovského zázemia v Komjaticiach. Narodila sa 28. februára 1941 v Nových Zámkoch v učiteľskej rodine. Otecko bol i aktívny organista a tvorca príležitostných skladieb pre chrám. A tak dôvernejšie poznanie organu získala práve od neho. Tu vznikol pravdepodobne i jej neskorší záujem o slovenské historické organy. Ako málokto z našich kritikov sa zúčastnila i štyroch ročníkov medzinárodného festivalu, ktorý poriada Spolok koncertných umelcov pri Slovenskej hudobnej únii pod tým istým názvom. Festival Slovenské historické organy tak spropagovala prostredníctvom tlače - i rozhlasu. Z ostatného ročníka napr. pripravila štyri autorské relácie v predvianočnom čase... Nevieť, či si podobnú misiu propagácie vieme dostatočne oceniť... Dr. E. Čárška sa dramaturgicky podieľala aj na CD platni vydavateľstva Radio Bratislava (1993), kde sa prezentujú naše vzácne organy (z 1. ročníka festivalu), ktoré patria ku klenotom stredoeurópskeho umenia po výtvarenej i zvukovej stránke. S rovnakou vytrvalosťou sledovala rôzne organové podujatia, na ktorých vyrástli už dve-tri generácie slovenských organistov. Práca kritičky, publicistky a rozhlasovej redaktorky sa pritom ideálne dopĺňali. S rovnakým entuziazmom sledovala, tzv. starú hudbu - z našich súborov najmä Slovenský komorný orchester pod vedením Bohdana Warchala. Cit pre štylové jemnosti v

hre, odlišnosti v interpretácii ju povýšili na znalca v hodnotení interpretácie od baroka po romantizmus. Azda ako prvá z hudobných redaktorov začala systematicky a intenzívne využívať výsledky tvorivého nadšenia pracovníkov Experimentálneho štúdia Slovenského rozhlasu, kde vznikajú nielen elektroakustické kompozície, ale i rôzne hudobné koláže. Jej rozhlasové relácie tak dostali nový rozmer fantazijnosti, vhodné dopĺňajúce slovo redaktorky, resp. jej hostí. Nie raz prizvala do relácií okrem skladateľov i spisovateľov, básnikov, prekladateľov či teológov, ktorí uvažovali o umení, jeho poslaní v živote človeka a špecifikách v tom-ktorom druhu tvorby. Zdravá ambícia neustála, neist vo vyšľapaných koľajách, priniesla Dr. E. Čárška mnohé ocenenia na rozhlasových žatvách v bratislavskom rozhlasu, ale aj na medzinárodnej rozhlasovej súťaži Prix musical de Radio Brno. Nie raz čerpala podnety i z rozhlasových štúdií v zahraničí, kde bola na pracovných návštevách. E. Čárška nezastala, ale systematicky si kladie stále nové a ďalšie ciele. Zvlášť zaujali jej viaceré autorské príspevky v oblasti duchovnej hudby a náboženského vysielania. Rozhlas je požiarac nápadov, pohlcovač hodín odvysielaných relácií - na druhej strane i kolektív ľudí, ktorí fanaticky milujú svoju prácu. Jednou z nich je E. Čárška.

TERÉZIA URSÍNYOVÁ

Gejza Toperczer - k nedožitým osemdesiatinám

Na 28. februára pripadli nedožitú 80. narodeniny jedného z priekopníkov slovenskej tanečnej a zábavnej hudby, Gejzu Toperczera. Jeho činnosť bola spätá prevažne s rodným mestom - Košicami, hoci jej stopy nájdeme aj v Prahe, kde pôsobil v rokoch 1934-38, v Budapešti (1941-44), Vysokých Tatrách, Karlových Varoch i Piešťanoch (1944-50).

Svoje gymnaziálne štúdium absolvoval G. Toperczer v Košiciach, lekársku fakultu v Prahe však pre nedostatok finančných prostriedkov nemohol dokončiť. V roku 1941 však získal diplom na Vysokú obchodnú školu v Košiciach. Hre na klavíri sa učil u prof. M. Mašíkovej a hudobno-teoretické predmety študoval u M. Vileca.

Toperczer už od roku 1945 zabezpečoval na čele svojej kapely vysielanie tanečnej hudby z košického rozhlasového štúdia. V roku 1950 prijal v rozhlasu funkciu referenta zábavnej hudby a o tri roky neskôr prešiel v tej istej inštitúcii do Košického rozhlasového orchestra, ako klavirista. Popri všetkej svojej rozkošatenej činnosti zostal rozhlasu verný, až do svojho odchodu do dôchodku: od roku 1963 tu pôsobil ako hudobný režisér a od roku 1969 ako hudobný redaktor.

Vo svojich nespočetných kompozíciách v žánroch tanečnej a zábavnej hudby vedel sa G. Toperczer vždy vyrovnávať so súčasnými prúdmi a zostať tak stále aktuálnym. Mal

dar bohatej a originálnej invencie a vedel veľmi citlivo nájsť patričný štýl pre tohto-ktorého adresáta svojej hudby. Tak napríklad veľkú obľubu si získali jeho detské pesničky v televíznom cykle Zlatá brána - napísal ich vyše 50. Pre potreby rozhlasového vysielania vytvoril okolo 100 skladieb; nemalo z nich sa stalo vo svojej dobe skutočnými hitmi. Toperczerove pesničky radi prijímali do svojho repertoáru skupiny L. Sahlicu, J. Szabadoša, J. Bavolyára a iné. Toperczer bol súčasne uznávaným poradcom a učiteľom týchto kapiel, nezištne im odovzdávajú svoje bohaté skúsenosti. Svojimi neustálymi požiadavkami na kvalitné texty podnecoval k práci nemalo textárov a s viacerými z nich potom trvale spolupracoval. Spomeňme aspoň V. Brezovskú, A. Čobeja, M. Bednára, B. Conkovú či K. Čintalovú.

Gejza Toperczer upozornil na mnohé začínajúce talenty, najmä spevácke. Vedel spoľahlivo rozpoznať ich latentný umelecký potenciál už v ich raných začiatkoch. Tílo napr. o M. Ollárovú, G. Hermelyovú, M. Gombitovú a veľa ďalších. Niektoré Toperczerove práce vyšli tlačou v rozličných, aj zahraničných albumoch. Na svojom konte mal aj viaceré ocenenie zo skladateľských súťaží tanečnej a zábavnej hudby.

Nedá mi, aby som nespomenul aj iný závažný opus Gejzu Toperczera - jeho syna, významného pianistu medzinárodných kvalít Petra. Pre rozvoj jeho nevšedného talantu vytvoril v rodine maximálne priaznivé podmienky. Aj druhý syn, Gejza, má k hudbe blízko; je veľmi uznávaným hudobným režisérom v košickom rozhlasovom štúdiu.

Keď dnes spomíname na Gejzu Toperczera, je to spomienka na človeka, ktorý sa vrchovitou mierou pričínil o rozvoj ľahkého žánru slovenskej hudby a pomohol ju dostať na vysoký stupeň profesionality. Nielen ako tvorca, ale aj interpret, organizátor a poradca. Všetky sféry činnosti G. Toperczera boli poznačené jeho výraznými osobnými vlastnosťami: dominovali medzi nimi skromnosť, svedomitosť, serióznosť a pracovitosť, ale aj neustála ochota pomôcť všade tam, kde to bolo potrebné. Tak si tohoto zapáleného muzikanta pamätáme všetci, čo sme mali šťastie ho poznať a s ním spolupracovať.

ROMAN SKREPEK

ELLY AMELING VO VIEDNI

Piesňový recitál, s ktorým sa svetonáma sopranistka lúčila s viedenským publikom zaznel 16. 1. 1996 vo viedenskom Konzerthause. Prišla na pozvanie svojho partnera Daltona Baldwin, ktorý si pre tento večer mohol pozvať svoju najobľúbenejšiu piesňovú interpretku. Holandská umelkyňa prišla s programom, v ktorom zase ona ponúkla piesne jej najobľúbenejšieho autora Franza Schuberta. Piesne tohto autora tvoria neodmysliteľnú súčasť v programoch Elly Ameling a jej interpretácia Schubertových piesní patrí k vzorovým. Zarezovali i na koncerte, ktorý zavŕšil takmer 40-ročnú aktívnu umeleckú kariéru umelkyne. Lyrický, mäkký, guľatý tón, krásne znejúci v mezza voce a piánach nestratil na kvalite, ale práve ukázal, že je možné si zachovať sviežosť hlasu pri správnej technike a odborne volenom repertoári až do zreleho veku. Nesmierna muzikalita, bohatá výrazová škála, perfektná výslovnosť a poetické uchopenie každého detailu piesne boli najslávnejšou stránkou umeleckého uchopenia interpretovaných skladieb.

V prvej časti programu zaujala idylická pieseň na text Carla Lappeho „Der Einsame“ a pieseň z opusu 80 na text Johanna Gabriela Seidla „Im Freien“. V závere prvej časti sme počuli tri z „Ellens Gesang“ na text Sir Waltera Scotta.

Jedným z vrcholov koncertu boli piesne na text J. W. Goetheho. V koncerte ich zaznelo niekoľko. Či to boli Mignon, alebo tri piesne Gesänge aus „Wilhelm Meister“, An den Mond, Liebe schwärmt auf allen Wegen a Erster Verlust. Osemnásť piesní tvorilo obsah piesňového recitálu, no aplaudujúce publikum si vynútilo ešte dva prídavky, s ktorým sa Elly Ameling rozlúčila a podakovala vnímavému viedenskému publiku.

V koncerte sme nepočuli najmenšie hudobné zakolísanie, ani slovnú - textovú

chybičku, čo pri toľko interpretovanom texte by nebolo nič mimoriadne.

Dalton Baldwin patrí k uznávaným klavírnym partnerom veľkých speváckych osobností ako J. Norman, José van Dam, Nicolai Gedda, Gerard Souzay. Technicky istý, introvertný typ, spoľahlivo sledujúci svojho partnera, hral na nástroji značky Steinway, ktorý znel trochu hutnejšie a miestami prekryval jemný lyrický hlas partnerky.

Z tohto miesta sa chcem v mene poslucháčov a obdivovateľov poďakovať komornej speváčke Elly Ameling za jej celoživotné umelecké dianie a srdečne jej poďakovať k výkonu, ktorým urobila bravúrnou bodku za svojou koncertnou činnosťou. Želám umelkyňi ešte veľa zdravia, síl, optimizmu a trpezlivosti pri jej ďalšej aktívnej, tentoraz pedagogickej činnosti, ktorej sa začala v posledných rokoch venovať na interpretačných kurzoch na celom svete.

EVA BLAHOVÁ

HOMMAGE À SPONTINI

Maiolati je rodným mestom významného talianskeho hudobného skladateľa Gaspare Spontiniho, ktorý sa tu narodil v rodine obuvníckeho majstra 14. novembra 1774. Zo štyroch detí iba on prejavil hudobné nadanie a po štúdiách v neďalekom Jesi a neskôr v Neapoli, jeho umelecká cesta viedla cez Rím, Palermo, Marseille až do Paríža, kde sa stal riaditeľom známej opery Italian a cisárskym skladateľom. Dlhé roky pôsobil v Berlíne na pruskom kráľovskom dvore a ako skladateľ získal viaceré medzinárodné uznania i značnú popularitu. Po mnohých rokoch pobytu v cudzine sa vrátil do rodného mesta Maiolati, kde 24. júna 1851 zomrel.

Spontiniho spoluobčania chceli zachovať jeho meno i v názve mesta a preto v roku 1939 požiadali talianske štátne úrady o povolenie pripojiť k názvu Maiolati aj Spontini. V dnešnom Maiolati-Spontini je možno navštíviť Spontiniho rodný dom, i dom, v ktorom býval po návrate z cudziny, múzeum venované jeho osobnosti a taktiež hrob v kaplnke domu pre prestálych občanov, ktorý založil sám Spontini.

Meno Gaspare Spontiniho sa dnes zriedkakedy vyskytuje na programových plagátoch talianskych či svetových operných divadiel. V dnešnom Taliansku sú známe jeho dve vrcholné operné diela: *Vestálka* a *Agnese von Hohenstaufen*. *Vestálku* v päťdesiatych rokoch na scéne milánskej La Scalay umelecky vzkriesila **Maria Callasová** a v roku 1993 otváral ňou opernú sezónu slávneho divadla jeho hudobný riaditeľ, dirigent **Riccardo Muti**. V hudobných análoch zostane naddho zapísaná i jeho hudobná interpretácia opery *Agnese von Hohenstaufen* z osemdesiatych rokov v titulnej roli s **Montserrat Caballéovou** na festivale Florentský hudobný máj, ktorého bol vtedy Muti hudobným riaditeľom. Tieto pokusy o vzkriesenie Spontiniho hudby našli určitú odozvu, čoho dôkazom je i ostatná inscenácia jeho opery *Spoznany Teseus* (*Teseo riconosciuto*), ktorú uviedlo v tejto

Starosta mesta Maiolati, rodiska G. Spontiniho, slávnostne odovzdáva dirigentovi R. Mutimu (vľavo) čestné občianstvo za šírenie diela ich uctievaného rodáka.

sezóne divadlo Pergolesi v meste Spontiniho hudobných štúdií - v Jesi.

Mesto Maiolati je vďačné za každý pokus o šírenie hudobného odkazu svojho veľkého syna a preto mestská rada udelila dirigentovi Riccardovi Mutimu za renesanciu Spontiniho diela čestné občianstvo. Starosta mesta mu odovzdal pergamén čestného občana mesta Maiolati s mestským znakom a znakom rodiny Spontini. Výtvarne ho ilustrovala miestna umelkyňa Loretta Brunetti. Okrem toho maestro Muti obdržal kazetu so zlatou medailou s vyobrazením Spontiniho, striebornú dirigentskú taktovku, pergameny s reprodukciami Raffaelových diel, ale aj špeciálne pre maestra vyrobenú kazetu s kolekciou vzorkovnic vln a slivovic domácej a vo svete uznávanej firmy Fazi-Battaglia, ktorá bola i oficiálnym sponzorom celej akcie.

ANNA PODOLSKÁ, Milano

Hudobne svieža Talianka v Brne

Naše poznanie javiskového odkazu jedného z najväčších tvorcov predverdijskej belcantovej opery Gioacchina Rossiniho je žiaľostne obmedzené. Z 39 oper maestra z Pesara sa na Slovensku stretávame iba s *Barbierom* zo Seilly, zamietli sme celosvetový trend renesancie skladateľových vážnych opusov, takže *Talianka* v Alžíri a Gróf Ory (SND 1965, 67), prípadne buffy raného obdobia (VŠMU, B. Bystrica) sú iba vzácnou, nesystémovou výnimkou. České scény, ktoré zväčša sledovali podobnú dramaturgickú líniu, nie sú v odhaľovaní rossiniiovských tajomstiev oveľa ďalej. Azda iba v tom, že z buffóvej ponuky Rossiniho nelipnú iba na Barbieri. Po Prahe sa *Talianky* v Alžíri v pôvodnom jazyku ujal 9. februára operný súbor Národného divadla v Brne.

Vybrali si dobre. Táto perla svetovej opery buffy, inšpirovaná dobovými tureckými

témami, má všeto, čo brilantná komická partitúra-potrebuje: humorné libreto, vyhranené typy, vokálnu akrobaciu i eleganciu, vrúcnosť i vtip. Pochopiteľne, inscenovať takéto dielo v prísnych rossiniiovských intenciách nie je vôbec ľahké. V Janáčkovej opere sa väčšmi vydarila hudobná stránka produkcie. Hostujúci americký dirigent **Travis Hattón** preukázal vzácny cit pre Rossiniho hudobné pradiivo, partitúru pretlačil „ľahkou“ rukou, s potrebným vzletom, priehladnosťou, tempovou a gradačnou akurátnosťou. Vzhľadom na to, že tento druh opery nie je pre brnenský súbor každodenným chlebičkom, možno hudobné naštudovanie *Talianky* v Alžíri považovať za veľmi kvalitné.

Ako problematickejšia vyznela javisková podoba diela. Režisér slovenského pôvodu **Vladimír Darjanin** si bol akiste vedomý

nástrah, ktoré predloha skrýva či už v zmysle akcentovania bujarosti a grotesknosti fabuly, alebo naopak, v sústreďení sa na extrémne náročné spevácke party. Oceňujem, že sa Darjanin vystríhal lacných, bulvárnych komických klíš (a la buffy v SND), vnášania cudzorodých bizarností (a la Dario Fo v Pesare), no nepodarilo sa mu ani dosiahnuť optimálnu rovnováhu medzi divadelnou ilúziou a humoristickým nadhľadom (J. P. Ponnelle vo Viedni). Režisérovi príliš neposlúžila scéna Jiřího Sternwalda: bola v prvom rade nepraktická, po každej väčšej scéne vyžadovala prestavbu a nevypovedala ani o predstave tvorcov bližšie zaradiť javiskové dianie. Aj napriek prácnym zmenám scény ostávali dejové body (najmä záver opery) málo čitateľné.

Mladé obsadenie premiéry bolo príjem-

ným prekvapením. Pražský **Ladislav Mlejnek** (Mustafa) disponuje nielen zvukným, farebným príjemným a v polohách vyrovnaným basom, ale je mu vlastná i rossiniiovská vokálna technika. Ak u Mlejnika som obdivoval precíznosť a poctivosť vo vyspívaní pohyblivých pasáží a delených tónov, tak v tomto smere priam virtuózu schopnosť preukázala **Magdaléna Kožená** ako Isabella. Je to naslovovzatá mezzo-koloratúra, veľmi muzikálna, kultivovaná a vkusná, ale i veľmi mladá. Nazdávam sa, že je iba otázkou krátkeho času, kedy jej timbre dozrie i farebne (zatiaľ mu trochu chýba mezzosopránové jadro) a jej prejav získa viac suverenity. Tretiu pozoruhodnú kreáciu vytvoril **Vladimír Chmelo** ako kantilénový, vokálne pružný a herecky vtipný Taddeo. **Zoltán Korda** (Lindoro) mal síce s exponovanou polohou vstupnej árie isté problémy, jeho štíhly lyrický tenor však má k belcantovej estetike zjavnú náklonnosť. Z ďalších postáv upozornila na seba prierazná **Daniela Straková** ako Elvira a v charakterovej kresbe Halyho sa uplatnil **Pavel Kamas**.

PAVEL UNGER

INFORMÁCIE

● Luciano Pavarotti bude 22. decembra t. r. vystupovať v pražskej športovej hale. Spolu s ním bude účinkovať orchester Národného divadla s dirigentom Leonom Magierom. Na programe jeho pražského superkoncertu bude typický „stadionový“ program, ktorý poznáme z jeho koncertov v New Yorku a v Londýne. V auguste budúceho roku bude mať Pavarotti podobný repertoár a koncert vo Varšave. Na margo svojho pripravovaného pražského vystúpenia Veľký BIG povedal: „Považujem si za česť vystúpiť v tejto krajine, o ktorej historických pamiatkach som už veľa počul a na svoj pražský koncert sa veľmi teším.“

● Novým šéfdirigentom Symfonického orchestra hlavného mesta Prahy sa stal taliansky dirigent Gaetano Delogu (nar. 1934). Na svoj inauguračný koncert, ktorý pozostával z Koncertantnej symfonie pre dva orchestre od Bohuslava Martinů a Brucknerovej 7. symfonie, si prizval k spolupráci posily z členov Drážďanskej filharmónie.

● V zurišskej inscenácii Čajkovského opery *Eugen Onegin* účinkovala nedávno Gabriela Beňačková-Čapová ako Tatiana. Švajčiarska kritika o jej výkone konštatovala, že svojím farebným podmanivým hlasovým timbrom obohatala Tatianu o sugestívny pohľad do vnútra citovo bohaté ženskej duše. Gabriele Beňačkové-Čapovej venuje rozsiahly priestor aj 12. číslo časopisu HARMÓNIE. Na otázku či sa cíti byť Európankou p. Beňačková-Čapová odpovedala: „Áno. Nechci hovoriť o Česku alebo Slovensku... Mám jedného otca a jednu matku, jestli jsem se narodila tady nebo tam, není podstatné. Ale nedokázala bych žít v Americe. Stýska se mi tam po Vídni, kde si můžeme sednout na skleničku a dát si vepřové. To v Americe není. Jsem Evropankou“.

● V roku 1996 uplynú 50 rokov čo Sir Thomas Beecham založil Royal Philharmonic Orchestra. Bol to štvrtý orchester, ktorý Beecham vo svojom živote založil a súčasne bol štvrtým londýnskym orchestrom. Jeho nasledovníkmi v čele orchestra boli Rudolf Kempe, Antal Dorati, Walter Weller, André Previn a Vladimír Ashkenazy. K tomuto jubileu pripravuje orchester rozsiahle medzinárodné turné.

● Známý súbor Solistes Européens, Luxemburg, pod umeleckým vedením Jacka Martina Händlera uviedol svoj ďalší koncert zo série Rencontres 1995-96.

T. Kováč: Byť huslistom, to je nekonečná cesta...

Medzi prvými hráčmi Viedenských filharmonikov

(Dokončenie zo str. 3)

listom na ich budúcu cestu, anticipoval vývoj husľového umenia a vytvoril nám nové technické a výrazové možnosti. Bez Paganiniho reformnej husľovej hry by neboli vznikli mnohé diela husľovej literatúry, počnúc romantizmom, až po súčasnú hudbu. Tvrdí sa, že jeho skladbám chýba hĺbka, že je to len exhibicionizmus. To nie je pravda. Keď si uvedomíme, že Paganini písal svoju hudbu v ére talianskeho bel canta, kde sa kládol dôraz na spevácku virtuozitu a orchester mal iba sprievodný charakter, dôjdeme k uzáveru, že Paganiniho táto hudba nemohla nechať ľahostajným, ale naopak, silne ho inšpirovala. Je známe, že niektoré slávne árie dokonca transkriboval a vykúzlil z nich v podobe variácií transcendentálneho charakteru vrcholné diela virtuóznej husľovej literatúry. Paganiniho tvorba ovplyvnila nielen skladateľov-huslistov, akými boli napríklad H. Wieniawski, H. W. Ernst, J. Slavík, A. Bazzini, či P. de Sarasate, ale aj veľkánov ako F. Liszt, R. Schumanna a J. Brahmsa. To svedčí o tom, že Paganiniho hudba je výrazná nielen po technickej stránke, ale že je i odrazom duše tohto umelca. Jeho husľové koncerty svojou pompéznosťou a dramatickosťou pripomínajú teatrálnu atmosféru

opier. Striedajú sa tu hrdinské témy s ľúbostnými kantilénami, ako aj veselé, iskrivé pasáže so smutnými, ba až bolestivými. Každý huslista by mal pristupovať k Paganiniho dielu s úctou a láskou. Virtuozita nespočíva v rýchlej divokej hre, ani nie je dôležité, aby počas hry z huslistu „lietalo perie“, ani aby vzbudzoval jeden efekt za druhým. Paganini sa dá hrať diferencovane a ako ste poznamenali s „plným tónovým nasadením“. K tomu treba však nájsť odvahu a vytrvalosť. Zrejme preto si veľa huslistov nechce spôsobiť ťažký život a radšej sa vyhovárajú.

♦ **Prazradte nám ešte, aké sú vaše plány do budúcnosti a kam vaša zdravá túžnosť smeruje?**

- Rád by som sa popri hre v orchestri naďalej venoval aj sólistickej činnosti a komornej hre. To všetko však spojiť so súkromným životom, nie je také jednoduché... Dva roky som účinkoval vo filharmonickom kvartete Ensemble Wien, ktorého členom som sa stal krátko po koncerte. Okrem série „zlatoplagátových koncertov“ v Brahmsovej sále Musikvereinu, sme mali exkluzívnu zmluvu so Sony classical a niekoľko vystúpení v rámci najvýznamnejších európskych festivalov. Často som si želal, aby som sa mohol rozpolitiť na dve bytosti: jedna by

hrala v orchestri a v kvartete a druhá by sa venovala rodine a sólistickej činnosti. Rozhodol som sa nakoniec, dočasne obetovať komornú hru. Priznávam sa, že chvíle, strávené v rodinnom kruhu, sú pre mňa nenahraditeľnými a nabíjajú ma stále novou energiou. Moja manželka, samozrejme, Slovenka, mi vytvára pocit domova a tepla. Má pochopenie aj pre moju druhú lásku, ktorou sú husle... Máme schopného synčeka, ktorý má dva a pol roka a už vie fahať sláčikom po strunách. Rád si ku mne sadne a počúva ako cvičím, niekedy si pritom pospejuje a máva ručičkami ako dirigent... Možno však z neho bude právnik - po mamičke.

Čo dodať na záver okrem poďakovania za úprimnú reflexiu o umeleckých ideáloch Tibora Kováča? Azda len toľko, aby sa mu naďalej darilo aspoň tak, ako doposiaľ, a aby naši umelci pôsobiaci v blízkosti i ďalejkej cudzine boli naďalej tými najvýznamnejšími poslami o našej kultúrnosti, aby boli svedectvom o našej spôsobilosti byť Európanmi. A preto dúfam, že po jeho televíznom medailóne a tomto rozhovore, ktorý ani zďaleka nevyčerpal náš dialóg, naše koncertné inštitúcie nedajú na seba dlho čakať. Bola by to totiž iba naša škoda. A tých už bolo dosť.

Pripravil MARIÁN JURÍK

Hudobný kalendár

MAREC

1. 3. 1896 **Dmitrij MITROPOULOS** - americký dirigent a skladateľ gréckeho pôvodu, ktorý sa preslávil ako šéf Minskej symfonického orchestru neuyorskej filharmónie a i. - 100. výročie narodenia.
3. 3. 1706 **Johann PACHELBEL** - nemecký skladateľ a organista - 290. výročie úmrtia.
3. 3. 1946 **Mária TURNOVÁ** - sólistka opery SND v Bratislave - 50. výročie narodenia.
4. 3. 1946 **Peter VRONSKÝ** - český dirigent - 50. výročie narodenia.
5. 3. 1876 **Jindřich JINDŘICH** - český skladateľ a zberateľ ľudových piesní - 120. výročie narodenia.
6. 3. 1921 **Jozef INŠTITORIS** - slovenský zborník a pedagóg - 75. výročie úmrtia.
7. 3. 1786 **František BENDA** - český huslista a skladateľ pôsobiaci v zahraničí, hlavne v Nemecku - 210. výročie úmrtia.
8. 3. 1946 **Daniela RUŠO-VARINSKA** - slovenská klaviristka - 50. výročie narodenia.
11. 3. 1881 **Ladislav ZELENKA** - významný český violončelista a pedagóg - 115. výročie narodenia.
11. 3. 1901 **Konstantín HUDEC** - slovenský muzikológ, pedagóg na UK v Bratislave, autor početných prác o i. Vývin hudobnej kultúry na Slovensku - 95. výročie narodenia.
11. 3. 1911 **Franjo HVASTIJA** - slovinský barytonista a pedagóg, jeden z popredných sólistov opery SND v Bratislave - 85. výročie narodenia.
12. 3. 1868 **Jozef CHLÁDEK** - český skladateľ a pedagóg, pôsobiaci na Slovensku - 140. výročie narodenia.
14. 3. 1681 **Georg Philipp TELEMANN** - nemecký skladateľ - 315. výročie narodenia.
14. 3. 1986 **Jozef KRESÁNEK** - slovenský muzikológ, skladateľ a pedagóg, autor základných muzikologických diel - 10. výročie úmrtia.
15. 3. 1936 **Eugen SUCHOŇ** - 60. výročie premiéry klavírnej verzie Baladickéj suity Lízou Fuchsovou.
16. 3. 1896 **Jozef KŘEPELA** - český operetný spevák, jeden z najvýznamnejších komikov Novej scény v Bratislave - 100. výročie narodenia.
16. 3. 1961 **Václav TALICH** - český dirigent a pedagóg, prvý šéfdirigent Slovenskej filharmónie - 35. výročie úmrtia.
16. 3. 1901 **Marta KRÁSOVÁ** - česká altistka, krátko pôsobiaci v SND - 95. výročie narodenia.
17. 3. 1736 **Giovanni Battista PERGOLESI** - taliansky skladateľ - 260. výročie úmrtia.
17. 3. 1936 **Ladislav KUPKOVIČ** - nemecký huslista, skladateľ a pedagóg slovenského pôvodu, jeden z popredných predstaviteľov bývalej slovenskej hudobnej avantgardy - 60. výročie narodenia.
19. 3. 1896 **Antonín DVOŘÁK** - 100. výročie premiéry violončelového koncertu.
19. 3. 1916 **Jaroslav JAKOUBEK** - český klarinetista a pedagóg pôsobiaci na Slovensku - nedožitý 80. výročie narodenia.
20. 3. 1966 **Norbert KUBÁT** - český huslista a pedagóg pôsobiaci aj na Slovensku - 30. výročie úmrtia.
21. 3. 1936 **Alexander Konstantinovič GLAZUNOV** - ruský skladateľ, dirigent a pedagóg - 60. výročie úmrtia.
22. 3. 1886 **Jozef PIŤO** - legendárny slovenský cigánsky huslista - primáš - 110. výročie úmrtia.
23. 3. 1881 **Nikolaj Grigorjevič RUBINŠTEJN** - ruský klavirista, dirigent a skladateľ - 115. výročie úmrtia.
23. 3. 1921 **Anna KOVÁŘOVÁ** - slovenská muzikologička, publicistka, bývalá pracovníčka Ministerstva kultúry SR, prvá riaditeľka Štátnej filharmónie v Košiciach - 75. výročie narodenia.
24. 3. 1886 **Vladimír HELFERT** - český muzikológ a pedagóg - 110. výročie narodenia.
24. 3. 1906 **František BOKES** - slovenský historik, hudobný publicista a kronikár - 90. výročie narodenia.
25. 3. 1881 **Béla BARTÓK** - maďarský skladateľ, klavirista, pedagóg a zberateľ ľudových piesní - 115. výročie narodenia.
25. 3. 1981 **Vojtěch GABRIEL** - český huslista, dlhoročný koncertný majster Slovenskej filharmónie - 15. výročie úmrtia.
26. 3. 1806 **Jozef SLAVÍK** - slávny český husľový virtuóz a skladateľ - 190. výročie narodenia.
27. 3. 1851 **Vincent d'INDY** - francúzsky skladateľ - 145. výročie narodenia.
28. 3. 1881 **Modest Petrovič MUSORGSKIJ** - ruský skladateľ - 115. výročie úmrtia.
30. 3. 1921 **Oto FERENCZY** - slovenský skladateľ, teoretik, pedagóg a bývalý predseda Zväzu slovenských skladateľov - 75. výročie narodenia.
30. 3. 1946 **Gabriela ZÁHRADNÍKOVÁ** - bývalá primabalerína baletu SND v Bratislave - 50. výročie narodenia.

V ŽILINE SÚŤAŽILI
MLADÍ HUSLISTI

Ministerstvo školstva SR v spolupráci s riaditeľstvom Konzervatória v Žiline usporiadalo v dňoch 12.-15. 2. 1996 celoštátnu súťaž študentov konzervatórií v hre na husliach.

Ako zdôraznil vo svojom príhovore k účastníkom súťaže riaditeľ konzervatória Mgr. Ján Glasnák, súťaž bola prvým podujatím, ktoré sa uskutočnilo v čerstvo skolaudovanej sieni novej budovy Konzervatória v Žiline. Na súťaži sa zúčastnilo 21 huslistov z Bratislavy, Košíc, Banskej Bystrice a Žiliny. Interpretácia úroveň súťažiacich bola veľmi dobrá, a to umožnilo porote, ktorej predsedal Mgr. Alois Nemec, udeliť v obidvoch kategóriách I. ceny a vo vyššej kategórii až tri II. ceny. Členovia odbornej poroty sa na záver stretli so súťažiacimi a ich pedagógmi na zaujímavom a podnetnom seminári.

Výsledky súťaže:

1. kategória (I.-III. roč.) - I. cena **Melánia Lipková** (Bratislava), II. cena **Štefan Eperješ** (Košice), III. cena **Michal Majerský** (Bratislava), ČU **Zuzana Gajdošová** 1. (Košice) a **Viliam Schovanec** (Žilina).

2. kategória (IV.-VI. roč.) - I. cena **Karol Adam** (Košice), II. cena **Jozef Horváth** (Bratislava), **Maroš Didi** (Žilina), **Ivana Sovová** (Žilina), III. cena **Peter Michálik** (Bratislava), ČU **Andrea Illešová** (Bratislava), **Marián Hrubý** (Bratislava).

Cenu SHF získala **Zuzana Gajdošová** 2. (Košice). **LUBOMÍR KUDJA**

RÁDIO DEVÍN - TYPY NA POČUVANIE

6. 3. 17.00-18.00 Musica sacra. Ekumenia a hudba. Inšpirácie v slovenskej a českej hudbe. Pripr. prof. PhDr. I. Hrušovský, PhDr. E. Čárka (repríza)
7. 3. 16.00-16.40 70 rokov rozhlasu na Slovensku. Z historického archívu hudobných nahrávok. Hrá M. Váňa
- 19.15-19.30 ABC o hudbe. Hudobný minilexikón o osobnostiach hudby. Pripr. PhDr. M. Jurík
- 19.30-20.35 Stamico kvarteto - záznam koncertu, ktorý usporiadalo České veľvyslanectvo v SR (Janáček, Klusák, Dvořák)
- 20.35-21.37 Hrá Berlínsky filharmonický orchester - záznam z 8. 12. 1995, dir. C. Abbado (Monteverdi, Stockhausen, Čajkovskij)
8. 3. 12.00-12.30 R. Schumann - Davidsbündlertänze, K. Novotná, klavír
9. 3. 15.00-16.00 MEMENTO. Rozhlasová kompozícia - podľa skutočného príbehu mladého hudobníka (2. cena PRÍX Brno 1995). Pripr. V. Švantnerová
- 20.00-21.00 Operný koncert - Ponchielli: La Gioconda
10. 3. 20.00-21.00 Rodinné tradície. Osobnosť prof. PhDr. J. Kresánka, DrSc. Pripr. T. Ursínyová
- 21.00-23.00 Opera - G. Meyerbeer: Prorok
12. 3. 19.15-20.25 SF dir. V. Talich (35. výr. smrti českého dirigenta)
13. 3. 20.25-21.00 Renesančná hudba zo Slovenska (anonym)
14. 3. 19.30-22.00 70 rokov Slovenského rozhlasu. Priamy prenos koncertu SOSR (Šchedrin, Sibelius, Dvořák, dir. R. Stankovský)
15. 3. 11.00-12.00 Dotyky s operou. Opera SND - pohľad späť. Pripr. Dr. P. Unger
- 17.00-18.00 Hviezdy koncertných pódii. Peter Toperczer
16. 3. 11.30-12.00 Spevom k srdcu W. A. Mozarta - vokálno-inštrumentálna tvorba. Pripr. V. Slujka
- 14.05-14.35 Akcenty, rezonancie. Hudobno-publicistická relácia. Pripr. H. Domanský
17. 3. 10.35-12.00 Koncert Symf. orchestra Frankfurt-ského rozhlasu. Klavír V. Krajnev, dir. Carl Saint-Clair
- 19.20-20.00 Dialógy s hudbou. Súťaž. Gustav Mahler v listoch a spomienkach. Scenár Z. Bernátová
- 20.00-21.00 Umelecké zaujímavosti z CD nahrávok rozhlasovej diskotéky. Pripr. PhDr. V. Švantnerová
- Rok slovenskej hudby - MUSICA SLOVACA koncerty: pondelok-streda-piatok o 19.15-20.25 - Cyklus Skladatelia - diela - interpreti koncerty: pondelok-piatok, nedeľa o 13.05-14.30

OPRAVA

V čísle 3, na str. 4, v článku M. Puškášovej prišlo k tlačovej chybe. V treťom stĺpci v šiestom riadku odspodu má byť správna formulácia: „...koncert 3. 12. patril tiež k celkom vypredaným...“

V čísle 1 na str. 8 sme vo výsledkoch skladateľskej súťaže k RSH nesprávne uviedli krstné meno autora, ktorý získal 2. cenu v III. kat. Správne má byť nie Milan, ale Anton Petrik. Redakcia sa ospravedlňuje.

Kedy Kde Čo

6. marec
SND Bratislava L. Delibes: Coppélia (19.00)
NS Bratislava Wright-Forrest: Grand hotel (19.00)
DJB Košice V. Radulienka (11.00)
- Malé divadlo Na skle maľované (19.00)
7. marec
SND Bratislava G. Puccini: Bohéma (19.00)
SF Bratislava SF, J. Skořepa - husle, dir. O. Lenárd; O. Ferenczy; A. Dvořák, J. Brahms (19.30)
NS Bratislava V. Patejdl: Grand-Pierrot (19.00)
SF Košice SF, dir. J. C. Whitney (USA); A. Copland, L. Bernstein, Wolpe/Whitney, D. Ellington, S. Wonder (19.00)
8. marec
SND Bratislava J. Massenet: Don Quichotte (19.00)
SF Bratislava program ako 7. 3. (19.30)
NS Bratislava V. Patejdl: Grand-Pierrot (19.00)
DJB Košice F. Schmidt: Notre-Dame 1. premiéra (19.00)
9. marec
SND Bratislava O. Nedbal: Z rozprávky do rozprávky (11.00)
P. I. Čajkovskij: Labutie jazero (19.00)
NS Bratislava A. L. Webber: Jozef a jeho plášť (19.00)
10. marec
NS Bratislava A. L. Webber: Jozef a jeho plášť (19.00)
DJB Košice F. Schmidt: Notre-Dame 2. premiéra (19.00)
- Galéria M. Bazovského Trenčín Mladí bratislavskí sólisti, A. Solárik - klavír, dir. M. Košík; L. Rajter, W. A. Mozart, J. Haydn (19.00)
Mirbachov palác Bratislava Koncert SSK k RSH - D. Martinček, D. Kardoš, J. Grešák, M. Novák, L. Rajter; K. Hübnerová, flauta; P. Drlička, klarinet; P. Hanzel, fagot; H. Gáfforová, P. Čerman, D. Kardošová, T. Lenková, V. Kellyová, klavír; Bratislavskí violončelisti (10.30)
11. marec
SND Bratislava G. Bizet: Carmen (19.00)
NS Bratislava A. L. Webber: Jozef a jeho plášť (19.00)
12. marec
SND Bratislava G. Puccini: Bohéma (19.00)
SF Moyzesova sieň Bratislava Moyzesovo kvarteto, L. van Beethoven, A. Dvořák, A. Webern (19.30)
NS Bratislava A. L. Webber: Jozef a jeho plášť (19.00)
DJB Košice G. Verdi: La Traviata (19.00)
- Malé divadlo Na skle maľované (19.00)
ŠO Banská Bystrica G. Verdi: La Traviata (18.30)
Bardejovské kúpele LD Astória Dámske komorné trio: Mozart, Bach, Schubert, Brahms, Dvořák a i. (19.30)
13. marec
SND Bratislava A. Adam: Giselle (19.00)
DJB Košice N. Bodnár: Dobrodružstvá smelého zajka (10.00)
F. Schmidt: Notre Dame (19.00)
- Malé divadlo Na skle maľované (10.00)
Sliač-kinosála Husľový recitál P. Michalica, D. Šašinová - klavír, Vitáldi, Bartók, Moyzes, Franck, Schubert, Kreisler (16.00)
MSKS Žiar n/H. Husľový recitál P. Michalica, D. Šašinová - klavír (19.00)
ŠO Banská Bystrica Bohéma klub AIDA - prierez operou, réžia Š. Svitek (18.00). Účinkujú: M. Tomianová, T. Brummerová, A. Harant, Z. Vongréy, Š. Turňa; klavírny sprievod: P. Tužinský

SLOVENSKÍ UMELCI
V ZAHRAŇIČI MÔŽU POUŽÍVAŤ
ZLAVNENÉ KARNETY

Ako gesto dobrej vôle s cieľom podporiť prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí, schválilo minulý týždeň predstavenstvo Slovenskej obchodnej a priemyselnej komory (SOPK) návrh, aby umelci a umelecké telesá pri cestách do zahraničia mohli využívať zvýhodnené ceny pri obstarávaní karnetov ATA. Podľa predsedu regionálneho výboru Regionálnej kancelárie SOPK v Košiciach Vladimíra Chleba tak umelci a umelecké telesá zaplatia za karnet ATA približne o polovicu menej než doteraz, teda toľko ako členovia SOPK. Karnet ATA oprávňuje jeho držiteľa na vývoz zariadení alebo prístrojov potrebných na zabezpečenie práce v zahraničí bez toho, aby bol nútený skladať na hraniciach colnú záruku v hodnote vyvážaného tovaru, zvýšenú o ďalšie poplatky. (ČTK)

14. marec
SND Bratislava G. Verdi: Rigoletto (19.00)
SF Bratislava SF, J. L. Teuerman, klavír; dir. A. Suteinlucht, W. A. Mozart, G. Mahler
NS Bratislava - Trenčín F. Lehár: Gróf z Luxemburgu (19.00)
DJB Košice N. Bodnár: Dobrodružstvá smelého zajka (10.00)
K. Weil: Zobračka opera (19.00)
SF Košice SF, J. Bartoš - trubka, dir. R. Geri (19.00)
ŠKO Žilina Jazz a vážna hudba, ŠKO, M. Škuta - klavír, J. Figura - flauta, G. Katsenyak - bicie, Z. Keleman - kontrabas, dir. J. C. Whitney (19.00)
15. marec
SND Bratislava L. Minkus: Don Quijote (19.00)
SF Bratislava program ako 14. 3. (19.30)
NS Bratislava F. Lehár: Paganini (19.00)
DJB Košice K. Weill: Zobračka opera (10.00)
T. Andrašovan: Letokruhy (19.00)
ŠKO Žilina Husľová dielňa - slávnostný koncert; ŠKO, J. Pazdera, D. Kárvay, K. Bírošová, husle; A. Mudroňová, klavír (19.00)
16. marec
SND Bratislava A. Boito: Mefistofele (19.00)
SF Bratislava Hommage a Lucia Popp; Cappella Istropolitana, Süddeutsches vokalensemble, S. Greenberg, sopran, C. Anhorn, mezzosopran, Š. Margita, tenor, P. Mikuláš, bas, dir. R. Beck; W. A. Mozart (18.00)
NS Bratislava W. Russell: Pokrvní bratia (19.00)
17. marec
SF Bratislava Hommage a Lucia Popp - Cappella Istropolitana, Süddeutsches vokalensemble, S. Greenberg, C. Anhorn, Š. Margita, P. Mikuláš; dir. R. Beck; W. A. Mozart (16.00)
Mirbachov palác Bratislava Koncert SKU - A. Hrubovčík, trombón; M. Štefko, klavír; David Chopin, Defaye, Prokofiev, Pauer (10.30)
NS Bratislava W. Russell: Pokrvní bratia (19.00)
DJB Košice V. Radulienka (14.30)
Trenčín, Galéria MAB Klavírny duo A. Solárik, P. Pažický; Mozart, Schubert, Dvořák (19.00)
18. marec
SND Bratislava G. Verdi: La Traviata (19.00)
NS Bratislava W. Russell: Pokrvní bratia (19.00)
Zrkadlová sieň Primaciálneho paláca Bratislava Hommage a Lucia Popp, medzinárodná spevácka súťaž (10.00-18.00)
Dudince LD Diamant Stretnutie s P. Michalicom; D. Šašinová, klavír (19.00)
Bojnice LD Mier Večer s operetou a operou; E. Horná, P. Šubert, D. Stankovský (19.30)
19. marec
SND Bratislava G. Verdi: Otello (19.00)
NS Bratislava F. Lehár: Gróf z Luxemburgu (19.00)
DJB Košice O. Nedbal: Poľská krv (19.00)
Primaciálny palác Bratislava Hommage a Lucia Popp, medzinárodná spevácka súťaž (10.00-18.00)
Bardejovské kúpele LD Astória gitarový recitál J. Labant (19.30)
20. marec
SND Bratislava Karneval, Paganini, Šeherezáda, balet (19.00)
NS Bratislava F. Lehár: Paganini (19.00)
DJB Košice P. I. Čajkovskij: Labutie jazero (19.00)
ŠKO Žilina - Topoľčany ŠKO, F. van de Laar, klavír (Hol.), dir. A. Schwinck (SRN); Sperger, Beethoven, Brahms (19.00)
Primaciálny palác Bratislava Hommage a Lucia Popp - medzinárodná spevácka súťaž (10.00-18.00)

ROK SLOVENSKEJ HUDBY

14. marec
Mirbachov palác Bratislava komorný koncert SSK pri SHÚ D. Martinček: Concertino pre flautu a klavír (premiéra), D. Kardoš: Tri skladby pre klavír a štyri ruky, J. Grešák: Hexody pre klarinet a klavír, M. Novák: Sonatina pre fagot a klavír (premiéra), L. Rajter: partita pre osem violončel (premiéra); K. Hübnerová, P. Drlička, P. Hanzel, H. Gáfforová, P. Čerman, D. Kardošová, T. Lenková, V. Kellyová, Bratislavskí violončelisti (10.30)
- 17.-21. marec Bratislava 1. medzinárodná spevácka súťaž Hommage a Lucia Popp
21. marec
ZUŠ Alstrova Bratislava Koncert pedagógov a žiakov z tvorby slovenských skladateľov
23. marec
SF Bratislava Koncert víťazov medzinárodnej speváckej súťaže Hommage a L. Popp
26. marec
VŠMU Bratislava Komorný koncert poslucháčov kompozície

Objednávam si ..... ks časopisu HUDOBNÝ ŽIVOT na adresu:

Meno: .....

Ulica: .....

PSC: .....

Dátum: .....

Podpis: .....

Objednávku pošlite na adresu: HUDOBNÝ ŽIVOT, Špitálska 35, 815 85 Bratislava

Celoročné predplatné 96 Sk, polročné 48 Sk.

OBJEDNÁVKA